

Всяко дете научава. Всяко дете успява

Уточнение с пожелание

Този документ е преведен и публикуван благодарение на доброволния труд на екипа на проект „Новото образование“.

Нашето пожелание към всеки читател е да бъде вдъхновен от прочетеното тук, както сме ние, за да очертаем заедно визията - бъдещия образ - за новото българско образование, след което отново заедно да го съградим в името на нашите деца и идните поколения на България.

13.04.2008 г.

Екип „Новото образование“
bgdream2005-edu@yahoo.it

Съдържание

I.	Основни въпроси – Въведение.....	5
I.1	Основни директиви и препоръки - Готови за учене	6
I.2	Основни директиви и препоръки - Какво учат децата	7
I.3	Основни директиви и препоръки - Училището, от което се нуждаем.....	8
I.4	Основни директиви и препоръки - Успех за всяко дете	9
I.5	Основни директиви и препоръки - Постигане на целите	11
II.	Всеобхватен изследователски подход.....	12
II.1	Разгръщането на всеобхватния процес.....	12
II.2	Допитване до жителите на Алберта.....	13
II.3	Изслушване на заинтересованите страни в образованието и експертите	13
II.4	Допитване до учениците	14
II.5	Допитване до лидерите на коренното население и членове на обществото.	15
II.6	Започване на проучването	15
II.7	Какво научи комисията по време на работата си	16
II.8	Подготвяне на препоръки.....	16
III.	Подготовка за утрешния ден.....	17
III.1	Демографската промяна.....	17
III.2	Икономиката на Алберта продължава да се развива	19
III.3	Влиянието на информатиката и технологиите е голямо	20
III.4	Обществото на Алберта и децата се променят.	20
III.5	Отражението на тенденциите в бъдещето на училището в Алберта	22
IV.	Стартираме с ясна идея за бъдещето.....	23
IV.1	Важни отправни точки	23
IV.2	Поставяне на цел	24
IV.2.1	Всяко дете да е образовано. Всяко дете да просперира.	24
V.	Превръщане на идеите в реалност	27
V.1	Готовност за учене	28
V.1.1	Превръщане на идеята в реалност. Ролята на родителите.....	31
V.1.2	Превръщане на идеята в реалност. Разширени програми в детската градина	32
V.1.3	Превръщане на идеята в реалност. Координирано обслужване за деца	34
V.2	Какво учат децата	34
V.2.1	Превръщане на идеята в реалност. Очакване на конкретни резултати..	35
V.2.2	Превръщане на идеята в реалност. Запазване и подобряване на образование на световно ниво	38
V.2.3	Превръщане на идеята в реалност. Подготовка на новото поколение. ..	41
V.3	Какви училища ни трябва	45

V.3.1	Превръщането на идеята в реалност. Създаването на професионални образователни общности	46
V.3.2	Превръщането на идеята в реалност. Препоръки за бройката на класовете	47
V.3.3	Превръщане на идеята в реалност. Осигуряване на адекватен брой учебни часове за учениците	51
V.3.4	Превръщане на идеята в реалност. Увеличаване на достъпа на учениците до консултации и друго специализирано обслужване.	52
V.3.5	Превръщане на идеята в реалност. Нови връзки между образователните институции	53
V.4	Превръщането на училищата в центрове за цялостно обгрижване на децата	53
V.5	Изграждане и поддръжка на училищата	55
V.6	Осигуряване на безопасни училища и позитивен избор	56
V.7	Успех за всяко дете	57
VI.	Инвестиции в бъдещето на нашите деца	58
VI.1	Инвестиции в бъдещето на нашите деца - Осигуряване на адекватно финансиране на сегашната образователна система	59
VI.2	Инвестиции в бъдещето на нашите деца - Подкрепа за нови инициативи ...	65
VI.3	Инвестициите в бъдещето на нашите деца - Предпоставки за икономии в бъдеще	67
VI.4	Инвестиции в бъдещето на нашите деца - Проучване и въвеждане на допълнителни източници на финансиране.....	68
VI.5	Инвестиране в бъдещето на нашите деца	70
VII.	Заклучителни коментари	71

I. Основни въпроси - Въведение

Всяко дете научава. Всяко дете успява.

След месеци консултации с жителите на Алберта, след изслушването на идеи и предложения от широк кръг заинтересовани от образованието страни и експерти, след разглеждане на изследователските студии и доклади, мнението на Комисията за бъдещето на образованието в Алберта са свежда до няколко прости, но завладяващи думи: **Всяко дете се научава, всяко дете успява.** Наистина - това е, което всички ние искаме за децата на Алберта – всяко едно от тях да успее в училище, в кариерата и в живота.

Този заключителен доклад на Образователната комисия на Алберта представя нашите интензивни консултации, мненията, които чуваме от безброй отделни хора и организации, както и изчерпателен преглед на широк кръг от теми, свързани с мандата на Комисията. Всички те ни предизвикаха да разглеждаме днешните проблеми напред в бъдещето, да си представим нашата провинция след десет или повече години, и да обмислим какви точно умения, знания, програми и подкрепа ще са нужни на децата за да успеят сега и в едно бъдеще, което може да бъде много различно от онова, което виждаме днес.

Мнението на Комисията започва с пет особено важни отправни точки.

Първата е, че Алберта има една изключителна образователна система. Това е видно от коментарите и презентациите, направени по време на нашите обществени консултации. Това обаче съвсем не значи, че трябва самодоволно да я приемем като «достатъчно добра». Това просто означава, че имаме една по-висока платформа за отскачане.

Второ, образованието е най-важната инвестиция, която можем да развиваме като общество. Нашата образователна система не просто определя живота на всеки отделен ученик; тя определя и същинската природа на нашето общество. Силна и жизнена обществена образователна система – система, която цени всяка отделна личност, влива позитивни ценности, изгражда толерантност и уважение - това е решаващо условие за да се развие обществената сплотеност и типа гражданско общество, което хората на Алберта искат да имат в бъдеще.

Третият важен момент е, че ние всички трябва да погледнем отвъд притискащите проблеми на днешния ден и да се готвим за бъдещето, каквото и да е то. Най-добрият подход е да осигурим на образователната система възможността да остане гъвкава, подвижна и в състояние да предвижда и да се адаптира към бъдещето, което несъмнено ще носи белезите на постоянна промяна.

Четвърто, образованието ще става дори още по-важно за жителите на Алберта, за техните общини и за цялата провинция, особено с нарастването важността на уменията, знанията и идеите за бъдещето на нашето общество и ролята на Алберта в глобалната икономика. Албертинци са силни лобисти на своята обществена образователна система. Но тя ще остане една от най-добрите системи в света само в случай, че ние работим целенасочено и с конкретни действия я запазим такава.

Накрая – най-важното е, че всичко в образователната система трябва да започва и да свършва с ученика. Училищата не са създадени заради учителите, ръководството или

училищните настоятели. Не са и заради родителите, бизнеса или правителството. Те са създадени заради децата. И затова първият и единствен критерий за отсъждането успеха на училищата и образователната система трябва да бъде доколко добре учи всяко едно дете.

За да постигнем това, Комисията счита, че са нужни конкретни и целенасочени действия в осем направления:

1. Готови за учене – Да се уверим, че всяко дете идва в училище с нагласата и готовността да учи. Това означава, че първите действия трябва да се предприемат отрано от техните родители, както и от всички възрастни, заобикалящи детето в живота му, за да сме сигурни, че всяко дете получава позитивен и здравословен старт в живота и за да разпознаем евентуалните проблеми още преди детето да тръгне на училище.

2. Какво учат децата – Поддържане на най-съвършени учебни планове и увереност, че детето ще получи в училище онези умения, знания и качества, които ще му осигурят успех в ученето, в работата и в живота.

3. Училищата, от които се нуждаем – Развитие на отлични училища с неотклонно желание за подобряване резултатите на учениците, където се стремят децата да научават най-доброто в рамките на своите възможности и им помагат да израснат уверени в себе си, способни и продуктивни индивиди, готови да преследват целите си и да допринасят за развитието на обществото.

4. Успех за всяко дете – Адаптиране на програмите и оказване на подкрепа – така че всички деца, включително и децата на индианците и ескимосите, децата със специални нужди, новодошлите в Канада деца, както и децата със специални дарби и таланти – да могат да получат всички възможности да успеят в училище.

5. Завършване на клас – Залагане на високи стандарти и осигуряване на покриването им чрез постоянно оценяване, усъвършенстване и отчетност.

6. Технологиите като предимство – Не просто учене за компютрите или закупуване на компютри за училищата, а учене на всички предмети с тяхна помощ, осигуряване на широк кръг нови образователни технологии, напълно интегрирани в учебния процес като мощни инструменти – както за преподаване, така и за учене.

7. Отлични учители и училищни директори – Осигуряване на всяко дете със способни и грижовни учители, а всяко училище – с изтъкнат, изключителен директор.

8. Добро управление – Осигуряване на умно и способно управление, положителни трудови взаимоотношения, ангажиране на много родители в образователния процес - с взаимно доверие и уважение.

1.1 Основни директиви и препоръки - Готови за учене

Семената на успешното учене се посяват доста преди детето да тръгне на училище. Децата се нуждаят от здравословен и грижовен старт в живота, ранно диагностициране на проблемите, които биха се отразили на тяхното учене и от възможност тези проблеми да бъдат преодолявани преди да тръгнат на училище.

Препоръки

Подкрепа на ролята на родителите

1. Установяване на родителски центрове в страната с тясна връзка към началните училища.

Разширяване на програмите в детската градина

2. Залагане на нови програми в детските градини.

3. Залагане на целодневни програми в детските градини.

Координиране на услугите за децата

4. Осигуряване на по-добра координация на програмите за детските градини, обезпечени от правителството и на общинско ниво.

1.2 Основни директиви и препоръки - Какво учат децата

Алберта има отличен учебен план. Той осигурява разумен баланс между четенето и математиката, разбирането на историята, географията и световните събития, знания за частните науки, докосване до изкуствата, поддържане на добра физическа форма, учене на езици и добиване на опит в най-различни кариерни области. Този баланс трябва да се поддържа. Основното предизвикателство е да се обезпечи постоянното обновяване и ревизиране на учебния план – така че той да остане една точна, разумна и висококачествена учебна програма. Особено важно е също така училищата да помагат на младите хора да осъзнаят, че дипломата от средното образование е най-малкото условие за влизане в работната среда. Твърде много албертински ученици отпадат от училище, преди да са го завършили, и твърде малко продължават обучението си след дипломиране.

Препоръки

Очакване на ясни резултати и ценности

5. Осигуряване ясните резултати от обучението и очакванията да продължат да са налице и подсигуриране на тези очаквания с набор от ценности, които да са заложили и прокарани във всяко училище.

6. Поддържане и подобряване на учебния план на Алберта

Поддържане и постоянно подобряване на изчерпателния учебен план на Алберта чрез:

- Постоянен акцент на най-важните области като езици, изкуства, математика, обществени науки и частни науки;
- Възможност за децата да се наслаждават на произведенията на изящните изкуства, учене на езици, поддържане на активен и здравословен начин на живот, изучаване на нови професии, развиване на специфични за тях умения.

Допълнително трябва да се преразгледат следните специфични области:

- Изящни изкуства – Всички деца трябва да имат възможността да учат и да пробват изящни изкуства на всеки етап от образователната система. Те трябва да са задължителни до 9 клас и с възможност да бъдат избирани от 10 до 12-ти.
- Науки за кариера и нови технологии (НКТ) – Програмата по този предмет трябва да се обновява постоянно, за да е сигурно, че посреща истинските нужди на учениците и им осигурява точно необходимия опит в различни професионални дейности.

7. Представяне на нова програма за всички ученици от детската градина до 12 клас.

8. Осигуряване на всеки ученик с възможност да учи втори език.

9. Уверяване, че когато се залага нов учебен план, то:

- Е подсигурирана съответното обезпечаване на детайлна специализация за учителите по него. Че е налично подсигуриране с нови обучителни ресурси.

- Са създадени условия да се изясни на учители и ученици дали новите курсове в гимназията ще се приемат като входящи нива за следващите форми на обучение.
- Са създадени механизми за бързо и ефикасно отстраняване на всякакви проблеми, които могат да възникнат.

10. Подобряване на преминаването на ученика от клас в клас и от училище в училище чрез осигуряване на по-добра комуникация, координирани планове и подходяща подкрепа за учениците.

11. Подготовка на следващото поколение

Развитие и внедряване на всеобхватна стратегия за цялата провинция с цел осигуряване на завършване на средно образование за 90 процента от учениците след 4 годишно обучение в гимназиите.

12. Извършване на всеобхватен и независим преглед на висшето образование в Алберта.

1.3 Основни директиви и препоръки - Училището, от което се нуждаем

Училищата трябва да са места, където отличните постижения са емблема за всичко, което се прави. За да могат всички деца да научават и да успяват, училищата трябва да оперират като професионални обучаващи общности, отдадени на постоянно подобряващи се резултати. Учениците трябва да са в класове, където да могат да получават цялото внимание, което заслужават, да имат достъп до подходяща подкрепа от педагогически съветници, както и от друга подкрепа, и училищата трябва да бъдат център на координирани услуги за учениците. С една силна обществена образователна система като основа, родителите трябва да продължават да имат своя избор сред обществените и самостоятелни училища, франкофонските училища, алтернативни програми, училища с харти, /експериментални училища// дистанционното обучение, виртуални, частни училища и обучение у дома.

Препоръки

Развитие на професионални обучаващи общества

13. Изискване към всяко училище да оперира като професионална обучаваща общност, посветена на постоянното подобряване на постиженията на учениците.

Внедряване на стандарт за броя на децата в паралелка

14. Установяване и внедряване на единен за цялата провинция стандарт за средния брой на децата в паралелка в компетенциите на училището.

- На мястото на юридическото ограничаване или сурови и бързи закони – трябва да има гъвкавост при определяне броя на децата в една паралелка
- Училищните власти трябва да приемат и прилагат изискванията на закона за брой деца в една паралелка като средна величина. Това означава, че не всеки клас трябва да отговаря на средния стандарт, а като цяло броят на децата в училището.
- Предлаганият среден стандарт за провинцията като цяло трябва да бъде::
 - Детска градина и до 3 клас – от 3 до 17 деца в група
 - 4 до 6 клас - 23 ученици
 - 7 до 9 клас - 25 ученици
 - 10 до 12 клас - 27 ученици.
- Когато образуват паралелки, училищата трябва да се съобразяват с някои критерии. Най-общо – класовете от деца със специални нужди, класовете с ученици, чийто първи език не е английски, както и класове с уязвими и рискови деца трябва да бъдат с по-малък брой от предложения в стандарта. По-

малки трябва да са и класовете, където се налагат съображения по сигурността на учениците, каквито са професионалните училища.

- Училищните власти и провинцията трябва да правят отчет в годишен доклад за средния размер на паралелките, като обяснят как и защо са били спазени или не изискванията.
- Провинцията трябва да осигури адекватно финансиране, за да даде възможност на училищните власти да посрещнат нуждите си по размера на паралелките. Информация за средния брой на учениците в паралелка трябва да бъде включена в профила на всяко училище и използвана, за да се определя нивото на финансиране на провинцията.

1.4 Основни директиви и препоръки - Успех за всяко дете

В класните стаи на Алберта могат да се срещнат богато разнообразие и смесица от ученици с широк спектър от способности, интереси, произход, езици, култури и региони. Трябват целенасочени действия, за да сме сигурни, че тези са обхванати и че всяко дете има шанс да успее в училище.

Препоръки

Подобряване на резултатите на деца и младежи от местното население /индианци и ескимоси/

27. Внедряване и осигуряване на подходящи ресурси за Първите нации, /индианци и ескимоси/ метисите и Програмата Инуит.

28. Осигуряване на всеки ученик от Първите нации, който живее в резерват, възможност да учи в училище със същата субсидия като всяко друго дете .

29. Осигуряване на възможност за присъствие на родителите на деца от Първите нации да участват в управлението на училищата, ако имат значителен брой деца от такъв произход в училището.

30. Предизвикване на дискусии с местните власти и централното управление с цел да се обърне повече внимание на образованието на учениците от Първите нации.

31. Прокарване на подходящи инициативи, които да стимулират повече членове на Първите народи и метиси да стават учители.

32. Осигуряване на грижа за индиански и ескимоски деца в риск и подкрепата им още преди да са тръгнали на училище.

33. Предприемане на стъпки, които да подсилят добрата подготовка на младите хора от Първите народи и метисите за след гимназиално образование и като работна сила.

34. Подсиляване на гладко преминаване на учениците метиси от резервата и метиското училище към общественото училище.

35. Установяване на родителски центрове за по-здрава връзка с родителите и подпомагане на огромните родителски умения, нужни, за да се помогне на децата да тръгнат на училище подготвени.

36. Подсиляване на всички училища с повече деца от коренните етноси с добре обучени образователни помощници по контактите дом-училище, за да им помогнат да интегрират училището в общността си и да развият здраво сътрудничество между семейството и училището.

37. Изследване и внедряване на нови управленски модели за училищата в ескимоските селища.

38. Развитие и внедряване на разширени коренно-езикови и културни програми .

39. Подсигуряване на директно участие на индианци и ескимоси в разработването на учебни планове и подготовката на преподаватели за местното население по всички учебни предмети.

40. Продължаване практиката да се дава възможност за избор на родителите от коренните етноси за образованието на техните деца.

41. Установяване на *Национален център за високи постижения в образованието на коренното индианско и ескимоско население*.

Към нуждите на всяко дете

42. Подсигуряване на подходяща грижа за децата със специални нужди, интегриращи се в редовни класове, включително:

- Достъп до професионален придружител
- Достъп до подходящи учебни ресурси и устройства (например Брайл)
- Подкрепа от специален помощник-учител
- Координирани услуги със здравни центрове, Служби в услуга на децата и семейството, обществени организации и родителски центрове
- Достатъчно време за учителите да организират и планират програмите и допълнителните услуги с помощник-учители, други професионалисти и обществените агенции.
- По-малобройни класове.

43. Осигуряване на такива обучаващи учителите програми и дейности, които да ги подготвят за работа с различни деца, включително и деца със специални нужди.

44. Обезпечаване на учителите с подходяща подкрепа за развитие и внедряване на индивидуални план-програми за децата със специални нужди.

45. Разширяване на една система от ранна диагностика и интервенция с цел да се подсигури идентифициране и подпомагане в подходящи програми на децата със специални нужди още преди да стигнат до училище.

46. Осигуряване и провеждане на подходящо обучение и професионално развитие на помощник учителите, които работят с деца със специални нужди.

47. Обезпечаване на постоянни субсидии за децата със специални нужди от първа група в детската градина до 12 клас.

48. Разширяване възможностите за учениците със специални нужди да продължат своето обучение след средно образование или оказване на помощ при започването на работа.

49. Развитие на национална стратегия с използването на СуперНет като средство за разширяване на програмите и развитие на предизвикателните възможности за талантиливи и надарени деца.

Осигуряване на подкрепа за деца от различни езици и култури

50. Осигуряване на децата, за които английският (или френският) не е роден език и има нужда от значително подобряване и техните учители, на достъп до подходящо оценяване, програми, обучаващи ресурси, професионална и парапрофесионална помощ, необходима за техните нужди.

51. Разширяване на финансирането на английския като втори език, за недостатъчно добре владеещите английски, и подобряването на френския език на децата в детските градини.

52. Създаване на национални стандарти за оценяване на ученици с английски като втори език; ученици, които не са отлични в английския; и френскоговорящи ученици,

както и обезпечаване на финанси за тяхното обучение до постигане на съответния стандарт.

1.5 Основни директиви и препоръки - Постигане на целите

Яснотата при набелязване на целите е особено важно. Учениците искат да знаят, до каква степен постигат целите си и доколко са готови за новите предизвикателства. Родителите искат да знаят колко добре техните деца научават (спрямо средното ниво и в сравнение с националните стандарти). А и обществото заслужава да знае доколко добре образователната система подготвя младите хора за тяхното бъдеще. Високо ценените национални тестови програми трябва да бъдат поддържани и постоянно подсилвани.

Препоръки

Насърчаване на подобрението в училище, изследванията и иновациите

53. Да гарантираме, че основният фокус на образователните планове на училището и управата му продължава да бъде върху подобряване постиженията на учениците.

54. Да продължаваме да подкрепяме изследванията и новаторските практики за подобряване на резултатите на учениците.

Поддържане и подобряване националните тестове за постижения

55. Да поддържане и подобряване постоянно националните тестове за постижения за 3, 6 и 9 клас, като се уверим, че:

- Националните тестове за постижения продължават да се използват като системна проверка на това колко добре се справят учениците с националните стандарти.
- Резултатите от тестовете се използват заедно с текущите оценки от работата в клас, за да се направляват плановете за подобряване на ученическите постижения.
- Тестовете се увеличават във времето с включване на разнообразни задачи, които позволяват на учениците да демонстрират своите умения в пълен размер, включително и възможността да прилагат получените знания, да мислят критично и да изразяват своите мисли и идеи.

56. Развитие и внедряване на тест по изкуства на френски език за трети клас.

57. Редовни доклади за резултатите от националните тестове като част от постоянното информиране на родителите, и то в контекст, който им помага да разбират и интерпретират резултатите.

Поддържане и постоянно подобряване на изпитите за диплома

58. Поддържане и развитие на изпитите за диплома, като се спазва балансът между въпроси с множество отговори и въпроси, изискващи писмен отговор по всички предмети.

Поддържане на текущото оценяване в клас

59. Обезпечаване на всички учители с достъп до висококачествени оценителски материали и практики, основани на презентации и от последна дума на педагогическите постижения.

Осигуряване на албертинската общественост с национално обхватна информация и отчетност

60. Осигуряване на постоянна, разбираема, съдържателна и прозрачна информация за хората на Алберта относно постиженията на албертинските ученици.

II. Всеобхватен изследователски подход

Алберта - първият обзор след повече от 30 години

Първото задълбочено изследване на образователната система в Алберта през последните 30 години бе оповестено през юни 2002.

Образователната система в Алберта е известна като една от най-добрите в Канада, а може би и в световен мащаб. Едновременно с това, през последните тридесет години настъпиха много промени, и ако съдим за в бъдеще, тези промени ще се превърнат в постоянен фактор. Основната цел следователно е да проучим не само краткотрайни проблеми и затруднения в системата, а да надникнем зад актуалните за деня проблеми и да установим накъде са се запътили нашата провинция и нашето общество и как бихме могли да осигурим възможно най-подходящата образователна система. Основното предизвикателство е да се уверим, че децата и младежта на Алберта са добре подготвени за всичко, което бъдещето може да им поднесе.

Идеята да се направи обзор на образователната система произлиза първоначално от Alberta Future Summit (Върховно бъдеще за Алберта). Групи лица и организации, заинтересовани от образованието подкрепиха идеята за един цялостен обзор който да способства за изграждане на успешни стратегии за в бъдеще. Когато Указът за регламентиране на образователните услуги бе представен през 2002 г., той включваше обещание от страна на местното правителство да оповести обзора на образователната система.

От самото начало обзорът бе замислен като всеобхватен, насочен към бъдещето и обхващаш широк спектър от албертинци.

Деветчленна комисия по Образованието бе назначена, за да ръководи процеса и да изготви заключителни препоръки в седем широки сфери:

- Подсигуряване на отлични постижения в класната стая,
- Посрещане на нуждите на променящата се ученическа популация,
- Подсигуряване на плавен преход към и през системата,
- Фокусиране върху резултатите,
- Изясняване на ролите, отговорностите и правомощията,
- Подсигуряване на подходяща и практически приложима учебна програма,
- Изграждане на висококачествена и устойчива система за в бъдеще

В рамките на тези широки сфери, от Комисията се очакваше да се отнесе към теми като размера на учебните паралелки; съотношението ученици - учители; часове за обучение за работа с деца със специални нужди; развитието на учебната програма; влиянието на глобализацията, технологията и променящата се демография.

По-специално, мандатът на Комисията имаше за цел да “подсигури препоръки и съвети за министъра на Образованието, по отношение на подсигуряване на устойчива основна образователна система, която да отговаря както на доживотните образователни нужди на учениците, така и на социално-икономическото благосъстояние на областта.”

II.1 Разгръщането на всеобхватния процес

Обзорът беше обширен, включвайки процес на разширени консултации, обществени срещи, представяния и презентации, срещи с различните страни в образователния процес и експертите, дискусии с учениците, срещи с водачите на индианци и ескимоси, посещения в училищата и цялостна изследователска програма. Списък с различните организации и хора, с които Комисията проведе срещи, може да бъде видян в Приложение 1.

Тази секция представя основните акценти от ключовите теми и идеи, представени на комисията по време на обширните консултации. Приложение 2 включва кратко изложение на всичко, което Комисията е установила по време на консултативния процес, както и кратко изложение на отговорите на учениците.

Освен заключителния доклад, Комисията изготви и един временен. Домашната ни работа продължи.....Представено беше предварително резюме за много от проблемите, засегнати по време на допитванията. Временният доклад бе издаден от министъра на Образованието през януари 2003 г.

II.2 Допитване до жителите на Алберта

През септември 2002 Комисията започна широкообхватен процес на допитване до жителите на Алберта. Процесът включваше три основни компонента:

- **Отговори в работната тетрадка**, изготвена от комисията – тетрадка за отговори бе изготвена с подсигурена информация за състоянието на образованието и с повдигнати въпроси директно свързани с мандата на комисията. Отговорите в тетрадката са множество и хиляди попълнени тетрадки за отговори бяха върнати на Комисията. Обзор на отговорите в тестовите тетрадки може да бъде намерен в Приложение 2.

- **Обществени срещи** – като приложение към работната тетрадка комисията проведе поредица от обществени срещи в девет области от провинцията. Обществените срещи бяха проведени между 16 октомври и 3 декември 2003 г. и бяха направени повече от 300 презентации. Освен това, Комисията посети и няколко училища из провинцията.

- **Предложения** - освен презентациите, Комисията получи и писмени предложения... от различни хора и организации.

По време на обществената фаза от консултативния процес Комисията често чуваше, че:

- Финансирането се възприема като неадекватно
- След финансирането броят на учениците във всеки клас е най-сериозният проблем
- Училищата имат нужда от адекватни ресурси и подкрепа не само по отношение на пари
- Необходима е стегната и балансирана учебна програма
- Учителите получават силна подкрепа, но много от тях се затрудняват да посрещнат разнообразните и предизвикателни нужди на своите ученици
- Необходима е по-голяма подкрепа, за да се постигнат по-добри резултати при интегриране на децата със специални нужди
- Изборът е силата на образователната система в Алберта при условие, че не се отклонява от стегнатата обществена образователна система.

II.3 Изслушване на заинтересованите страни в образованието и експертите

Ключов елемент от изработването на този обзор беше да изслушаме и да се учим от тези, които са директно свързани с образователната система в Алберта - учениците, родителите, учителите, училищните настоятелства, директорите и секретарите-касиери, Асоциацията на Учителите в Алберта, Асоциацията на Областните училищни съвети в Алберта, Колежът за Директори в Алберта, Асоциацията на училищните съветници, други заинтересовани страни, представителите на частните и акредитираните училища, и преподавателите по различни предмети. Комисията също така оцени огромната подкрепа, идеи и изчерпателна информация, подsigурени от служителите в Министерството на образованието в Алберта, както и в други правителствени отдели.

"Обществената образователна система в Алберта в момента е известна и в Канада, Северна Америка, и като цяло в света. Посетителите идват и се възхищават на нашите постижения. У нас обаче се срещат някои признаци на недоволство и съмнение."

В добавка към това, Комисията бе щастлива да се срещне директно с различни хора с опит както в образованието, така и в множество други области от ранното детско развитие до финансите.

Като резултат от съветите, дадени от заинтересованите страни и експертите, основните акценти са:

- Алберта има една от най-добрите образователни системи в света. Ние трябва да подкрепяме нашата система в моментите, в които тя е изправена пред различни предизвикателства;
- Образователната система се нуждае от адекватно и предвидимо финансиране;
- Училищата страдат от "порочен мандат" – трябва да посрещат разностранните нужди на учениците, дори извън рамките на образователната система;
- Трябва да се обръща повече внимание на ранните детски години, така че децата да идват на училище готови да учат;
- Без необходимата подкрепа сме изправени пред предизвикателства за интегрирането и подsigуряването на подходящи програми за децата със специални нужди;
- Размерът на учебните паралелки е посочен като проблем, но без единно становище за разрешаването му;
- Ролите и отговорностите трябва да бъдат ясни за всички хора, участващи в образователната система;
- Да има адекватни фондове, които да подsigуряват добрата поддръжка на училищата, и те редовно да се обновяват. Необходими са още фондове за изграждане на нови училища, когато и където са най-необходими;
- Подготовката на учителите и постоянното професионално квалифициране са особено важни за подобряване на училищата в Алберта;
- Трябва да се предприемат мерки и за възстановяване на спокойствието и поддържането на трудовите взаимоотношения.

II.4 Допитване до учениците

Тъй като учениците са сърцето на образователната система, комисията очакваше с нетърпение да чуе техните мнения по различни проблеми.

За да улесни процеса, беше наета независима консултантска компания, за да организира и осъществи заплануваните консултации сред смесена група от ученици в

Алберта. Целта беше да се получи обратна връзка от настоящите и “скорошни” ученици в горен курс относно техния опит в училище, както и техните препоръки за бъдещето на образователната система. Освен тези, които участваха и в обществения консултативен процес, както и публичните срещи, още над 100 ученици взеха участие в сесиите проведени в Grande Prairie и Calgary.

От учениците, участвали е сесиите, Комисията установи, че:

- Има нужда от повече училищни съветници и повече информираност
- Учениците държат учителите им не само да са добре подготвени по съответния учебен материал, но и да умеят да мотивират
- Необходими са промени, особено в курсовете за Кариерно развитие и Справяне в живота
- Размерът на учебните паралелки е проблем, особено с намаляващото разнообразие от ученици

II.5 Допитване до лидерите на коренното население и членове на обществото

Комисията беше особено загрижена за образованието на децата на индианските и ескимоски общности.

За да установи кои са основните проблеми и да получи съвет за основните действия, с които трябва да се заеме, Комисията се срещна с водачи коренното индианско и ескимоско население, с директори на училища, представители на Метисите и на метиските колонии; с “Индианска Канада” и “Канада на Северните въпроси”, с отделите по проблемите на албертинското коренното население и “Развитие на Севера”, и персонала на програмата “Албертинско Учение”, заета с образованието на коренното индианско и ескимоско население. Комисията също така посети и някои училища, обслужващи деца от тези етноси.

След провеждане на допитването се установи, че:

- Отговорът не е повече учебен материал – време е да се предприемат някакви действия.
- Внедряване на програмата “Инуит” за коренното индианско и ескимоско население е добра отправна точка.
- Малък ще е прогресът, докато родителите на местните деца и членове на техните общности не започнат да поемат повече отговорност за образованието на своите деца.
- Има отделни случаи на прогрес, но като цяло резултатите не са достатъчно добри
- Необходимо е да се изградят по-добри връзки между училищата и родителите.
- Необходими са повече учители индианци и ескимоси.

Подобряването на резултатите на децата от коренните етноси ще има значителни ползи не само тях, за техните родители и общества, но и за цялото общество на Алберта.

“Учениците страстно се вълнуват от състоянието на тяхната образователна система. Накратко, те очакват да им бъде предоставена възможност да усвоят необходимите умения и знания, които ще ги подготвят за живота извън класната стая”

GPC International (2003, p. 21)

II.6 Започване на проучването

От самото начало едно от основните очаквания беше, че до каквато степен е възможно препоръките на комисията ще са подплатени от надеждно и валидно изследване. За да навлезе в крак с най-актуалните течения и идеи и за да направи най-доброто възможно изследване, комисията стартира една всеобхватна програма под ръководството на малък изследователски екип.

Общо около 400 статии, изследвания и книги бяха използвани като част от програмата на Комисията. Подбрана библиография от разнообразните статии, научни изследвания и използваните книги можете да намерите в Приложение 3.

Независимият преглед на библиографията, използвана от комисията, проведен от Канадската Асоциация на Образованието, потвърди, че списъкът от изследвания е обширен, актуален и отразява подходящо подбрани източници¹.

Доколкото беше възможно, Комисията използва най-доброто изследване, за да отпрати своите препоръки. В някои случаи не беше предоставена информация и Комисията тогава се осланяше не на своята собствена преценка, а на съветите предоставени от всички заинтересовани от образованието страни и експертите, родителите, учениците и другите жители на Алберта.

II.7 Какво научи комисията по време на работата си

Докато проблемите и идеите бяха разнообразни колкото и самата образователна система, то Комисията получи няколко ясно формирани и последователни послания.

- Жителите на Алберта силно подкрепят обществената ни образователна система и искат да я видят добре поддържана и укрепнала. Те намират образованието за жизнено важен елемент от бъдещето на Албертинските деца и на нашата провинция, като смятат, че образованието заслужава пълната им подкрепа;
- Алберта има изключителна образователна система, но хората се тревожат, че това може да не е за дълго;
- Парите са проблем и повечето хора в сферата на образованието смятат, че финансирането не отговаря на изискванията и очакванията им;
- Размерът на учебните паралелки е сериозна грижа, особено за учителите и родителите;
- Учителите, директорите и всички, които работят с деца в Албертинските училища, трябва да са изцяло и компетентно подготвени за своите професии. Задължителни са постоянните професионални квалификации;
- Подкрепата (финансова и професионална) за обучение на децата със специални нужди не е достатъчна. Трябва да се направи много повече, за да се координират и интегрират услугите за децата. Това обаче зависи не само от училищата.
- Важно е да се започне отрано и да се предприемат мерки за това децата да са готови за училище
- Образованието за децата от коренните етноси не е на необходимото ниво и като резултат от това много деца и младежи изостават.
- Никой не иска да се повтарят мъчителните напрегнати периоди по време на учителските стачки през 2002 г.

II.8 Подготвяне на препоръки

¹ Милтън (2003)

За членовете на Комисията беше чест да изслушат разнообразните гледни точки на жителите на Алберта и беше окуражаващо да чуят тяхната силна подкрепа за образованието.

Най-трудната задача на комисията беше да сортира богатството от идеи и информация и да ги превърне в препоръки за в бъдеще.

През цялото време, докато оформяше препоръките си, Комисията се стемеше да отговаря изчерпателно и положително на следните 3 въпроса:

- **Какви са очакваните ползи от тези препоръки?**
- **Ще има ли полза за учениците?**
- **Това ще допринесе ли за по-доброто бъдеще на образователната система в Алберта?**

Комисията беше решена да съсредоточи усилията си върху учениците и бъдещето. Докато много хора и групи предложиха специални идеи относно краткосрочните проблеми и въпроси, то Комисията сметна за нужно основната цел да е преследването на по-дългосрочни резултати с фокусиране върху учениците като най-важен елемент и с поставянето на ясни насоки за в бъдеще.

III. Подготовка за утрешния ден

Основната задача на комисията е да направи препоръки за бъдещето - да погледне отвъд спешните ежедневни проблеми и да се запита „С какви предизвикателства най-вероятно ще се срещне нашето училище и готови ли сме за тях?“.

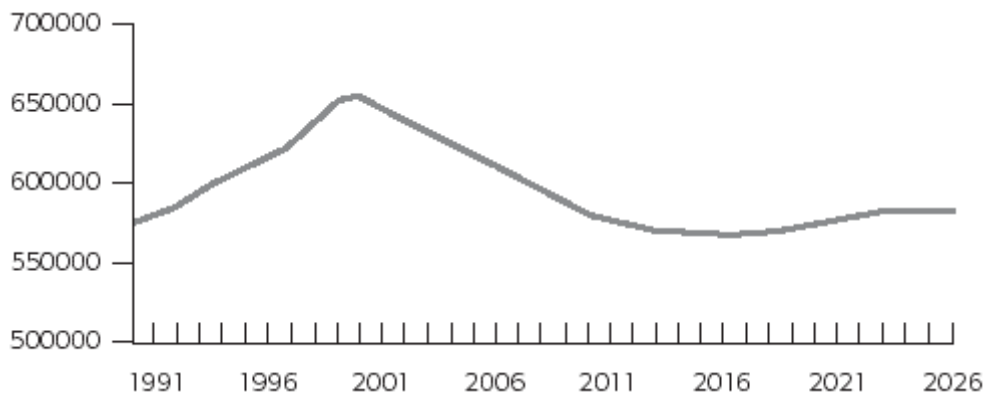
За да отговорим на тези въпроси, трябва да направим анализ на днешната ситуация, изследвайки някои течения, които най-вероятно ще засегнат нашата провинция и страната ни в бъдеще. Предсказването на бъдещето е рисковано начинание. Мнозина са чували истории за предсказания, които изглеждат странно днес, но са били много вероятни за времето си. Предсказания например за количеството свободно време, което бихме имали заради напредването на технологиите, или тези, които са твърдели, че няма никога да има пазар за домашните компютри. Предвид на риска да допуснем подобни грешки, трябва да имаме в предвид всички на-важни тенденции, за да създадем възможно най-прецизните хипотези за положителното развитие на училището и нашата провинция.

III.1 Демографската промяна

За предходните пет години населението на Алберта нарастна по-бързо от това на останалите провинции. Прогнозите са за нарастване на населението с 8% до 12, 7% за следващите десет години, което ще добави около 260 000 души към провинцията.

Докато провинцията нараства и икономиката е силна, хората вероятно биха очаквали увеличаване на броя студенти. Но прогнозите показват тъкмо обратното. Между 2000 и 2016 населението в ученическа възраст е всъщност предвидено да намалява с около 80 000 ученици или с около 12%. Основната причина за това намаление е, че поколението след бейби бума е значително по-малобройно и има по-малко деца. Сходни тенденции се наблюдават в други канадски провинции и в страните от ОСИР (Организация за сътрудничество и икономическо развитие, *OECD*). В някои части на провинцията спадът се очаква да бъде доста значителен. Възможно е да има повече деца в училищна възраст отколкото хора, които идват да се реализират професионално, но е малко вероятно това да компенсира намаляването на раждаемостта.

Исторически преглед и прогноза за населението в училищна възраст(4-18) в Алберта 1990-2026

Източник: демографско разделене, статистическите канадски прогнози са базирани на средния растеж на раждаемостта, смъртността и миграцията.

Населението на Алберта остарява и това означава по-малко родители с деца в училищна възраст. През 2000 хората на 45 и повече години са представлявали над 31 % от населението. Към 2026 г. този процент се очаква да скочи на 43%. В същото време процентът на хората в трудоспособна възраст между 25 и 44 години се очаква да спадне от 33% в 2000 г. на 28% през 2016 г. Докато ръстът на раждаемостта е нисък, Алберта посреща все повече хора от други провинции и страни. През 2002 г. 26 470 канадци се преместват в Алберта, най-голям брой хора от всички други провинции. В близко бъдеще се очаква тази тенденция да се задържи и като резултат се очакват около 20 000 повече хора годишно да идват в провинцията от други провинции на Канада. По отношение на приемане на емигранти, Алберта е на четвърто място. Повечето от емигрантите идват от Китай, Филипините, Индия, Корея, Пакистан. Болшинството от тях са в трудоспособна възраст и са квалифицирани и образовани кадри, като над 42% от емиграцията на Алберта има университетска степен. Повечето се отправят към Калгари (60%) или Едмънтън (30%). Приблизително 3 800 или 26% от всички новодошли в Алберта през 2002 са били деца в училищна възраст или младежи.

Вероятна е промяна на местообитанията вътре в провинцията. Противно на това, което някои си мислят, броят на живущите в селските райони се увеличава между 1991 и 2001 с около 45 000. Въпреки това броят на хората в градските зони се увеличава с по-бърз темп. Над 374 000 души повече живеят в един град на Алберта в сравнение с 1991 г. и почти 64% процента от населението живее в два от главните градове Едмънтън и Калгари. Има също значително нарастване в предградията и зоните около тези градовете. Обратното много градове и сега се изправят пред продължителен спад и остаряване на населението, затваряне на местния бизнес и все повече хора, избиращи да живеят в по-големи центрове. От 1995 населението във фермите е намаляло от 40% до по малко от 7% от общото население на Алберта.

Местното, коренно население нараства много по-бързо отколкото другите с почти 27% в сравнение с 10 за цялото население. Според последните имформации около 156 000 души - 5.3% от населението на провинцията - се идентифицира като "коренно" (или "местно"). Повече от три четвърти от коренните жители живеят извън резерватите, в градовете. Местното население също е доста младо - една трета от тях са под 14 години или 8.7% от децата на Алберта са местни. Има повече от 52 000 деца в училищна възраст от това население. В перспектива се очаква техният брой да продължи да нараства главно заради нивото на раждаемост, което е 1.5 пъти по-високо от това на всички останали.

III.2 Икономиката на Алберта продължава да се развива

През 90 те години икономиката преживява бум, нараствайки с над 4 % за година и надминавайки далеч останалите части на Канада. Повечето показатели сочат продължаване на ръста. Последният бюджет на провинцията очаква ръст около 3, 6% през 2003 и средно от 3, 3% в близко бъдеще.

Комбиниран с предсказанията за продължаващия ръст на икономиката, прогнозите са за създаване на 36 600 нови места през 2003 г. Нивото на безработица се очаква да спадне от 4% към 2005 и между 4-5% до към 2010 г. провинцията има най-голямо участие на работната сила в страната и второто най-малко ниво на безработица на младежите в Канада. И докато силният икономически прираст и малката безработица са добри новини, има засилващи се знаци за приближаваща опасност от сериозен недостиг на работна ръка. Скорошен доклад на провинциалното управление показва, че „недостигът на работната ръка е бил в областта на информационните, комуникационни технологии и здравеопазването. Новостта е, че този недостиг се среща вече в широк спектър от индустрии и професии”. За да засили това притеснение, изследване на Канадската федерация на независимия бизнес през 2002 показва, че 38 00 работни места в малките и средни предприятия в Алберта остават незаети поради простата причина, че няма достатъчно квалифицирани хора за тях.

Погледнато в перспектива се оказва, че образованието ще бъде изключително важно за бъдещето на икономиката на провинцията.

Както показва стратегията за икономическо развитие „Пригответи се Алберта” показва, познанието и нововъведенията са водещите на пазара. Идеите и нововъведенията заместват машините и оборудването като носители на успеха. Новите работни места ще се заемат от хората, които са добре кавалифицирани. Близко 1/3 от новите работни места в следващите 5 години ще изискват завършен колеж, техническо и търговско обучение и над петдесет от всички нови работни места ще изискват университетско образование. За разлика от това само едно от десет работни места ще изисква образование по-ниско от 12-ти клас. И въпреки нарастващото значение на образованието само 65% от учениците завършват гимназия за три години, достигайки до 10-ти клас и 74 % завършват за 5 години. По това време хората са между 25 и 34 години, 89% от тях завършват гимназия под някаква форма. Само около 30 % от учениците в 12 ти клас започват редовно обучение във висши училища следващата година, докато други 4, 7% влизат една година по-късно. Допълнителната информация сочи, че само 5 от 10 млади жители на Алберта започват след училищно обучение, което е по-ниско от средното за Канада. В същото време , Алберта има най-висок процент от ученици следващи задочно образование и значителен брой на ученици, записани в програми за стажове.

Въпреки позитивните прогнози за бъдещето, има още няколко потенциални рискове за икономиката на Алберта. Първо, ние няма да имаме достатъчно добре образовани хора , за да посрещнем нуждите си особено когато икономиката на Алберта става все по-разнообразна и високо технологична. Този факт бе подчертан през април 2003 в доклад на икономическата среща „коридор Калгари- Едмънтън”. Този доклад сочи, че „коридорът е уязвим във важни области като образование и нововъведения...Алберта остава назад след другите провинции в нивото на ученици, започващи след-гимназиално образование, подчертавайки зависимостта на провинцията от пристигащи от другите провинции образовани кадри, за да попълва своя запас. ” Все още продължава да има несигурност по отношение на световните взаимоотношения, които могат да засегнат Северна америка и световните пазари.

В противовес на някои от тези потенциални рискове провинцията предприе мерки през пролетта на 2003 г. да създаде Нов фонд на устойчивостта (New Alberta Sustainability Fund). Той е предназначен да намали влиянието на променящия се провинциален доход и да осигури стабилен, устойчив бюджет. Той защитава

приоритетни сфери като образованието от потенциални спадове в бюджета, но това означава също, че неочаквани приходи са недостъпни за реализиране на съществуващи програми.

Дните, в които разчитахме на случайни приходи да покачат драматично разходите по приоритетни сфери, са вече далеч назад.

III.3 Влиянието на информатиката и технологиите е голямо

Технологиите буквално променят живота на хората, работата и образованието им. Днес Алберта е провинцията с най-голям брой хора, притежаващи домашни компютри. С въвеждането на Супер нет Алберта ще заеме челно място по достъп до Интернет и световната мрежа, което отваря възможности за общините, здравните власти, бизнеса и училищата.

В перспектива се очаква развитието на новите технологии и мултимедия да продължи. Това означава, че децата и младежите ще идват в училище с различни очаквания от преди. Повечето ще имат достъп до интернет у дома си и ще търсят в мрежата информация или забавление. Те ще могат да виждат информацията представена по различни начини, чрез комбиниране на писмен, визуален и звуков образ. Те ще бъдат способни веднага да общуват със свои приятели тук и по света, не посредством традиционна телефонна връзка, а чрез чата и интернет.

Технологиите променят също драматично бизнеса и индустрията. Докато в миналото някои професии изискаваха минимални умения, днес работното място изисква много и има много малко работни места, където младите хора няма да очакват да използват поне малко технологии - в много случаи сложни и напреднали. Все повече работодателите ще очакват от наемниците да имат основни компютърни умения като за начало.

Така традиционният подход към ученето и преподаването, включващо един учител, класна стая, чинове, учебници и предимно писмени задачи, ще се промени също. Компютрите се интегрират все повече в класните стаи. Нови софтуерни и интернет обучителни програми се разработват. Така учителите все повече използват потенциала на компютрите и сродните технологии, за да заангажират децата и задълбочат обучението. В същото време има нарастваща нужда от учители, които да ръководят изследванията и търсенията на своите ученици. Интернет отваря врати за голямо количество информация - добра и лоша и учителите могат да играят много важна роля заедно с родителите в подпомагането на учениците критично да анализират източниците на информация, да правят добър избор и ефективно да използват инструментите, които технологията им предлага.

Освен новите технологии, размерът на информацията нараства. Ние се изправяме пред течение от нови идеи, нова информация и нови открития. Докато някога беше възможно да се знае всичко по дадена тема, сега това е невъзможно. Затова умението за учене цял живот и обучението и това как да се учи са още по-важни за отделните индивиди в Алберта и за цялото общество.

III.4 Обществото на Алберта и децата се променят.

Заедно с промяната на обществото някои предполагат, че децата в Алберта се променят също. Децата от ехото на *бейби бума** са характеризирани като:

- Отворени и приемащи разнообразието

* Годишите между 1946 и 1964-та в САЩ, характерни с рязкото повишаване на раждаемостта

- Заети в многофункционални задачи, способни да се средоточат върху различен брой дейности едновременно.
- Любопитни и желаещи да експериментират, способни да мислят и изследват
- Пламенно независими, самостоятелни и самоуверени
- Учеци се от опита, интерактивни, считащи ученето за забавно
- Активни ползватели на модерните технологии
- Готови да учат навсякъде, по всяко време, не само в училище.

Утрешните млади хора трябва да са готови за разностранна кариера през живота си. Възможно е да живеят по-дълго у дома си - до двадесетата си година, докато завършат образованието си след училище. Те вероятно ще искат да видят полза от това, което учат в гимназията, и от след гимназиалното си образование и обучение. Днешните деца растат в разнородни семейства, които се състоят от двама родители, от един самотен родител, в смесени семейства и за съжаление понякога без семейство. В някои от семействата двамата родители работят извън дома, в други единият родител остава въщи или има плаващо работно време.

С увеличаване броя на хората, които пристигат в Алберта от други части на света, провинцията приютява голям брой културни, религиозни и езикови традиции. За училищата това означава голямо разнообразие от деца и повишаване на предизвикателството те да научат английски и да се адаптират в училище и обществото, опитвайки се да научат каквото е предвидено в учебния план. Местните семейства, деца и младежи са особено предизвикателство.

От ограничената информация, с която разполагаме, става ясно, че резултатите на местното население са значително по-ниски, отколкото средните за провинцията. Над половината от местните хора над 15 години не завършват гимназия и по-малко от 10 % имат някакво университетско образование. Малко над половината от местните жители на Алберта са били наети през 1996 г. Очакванията за здравето и за дължината на живот на местните са значително по-малки, отколкото заridoшлите. По-голяма е смъртността на децата при раждане, нивото на диабет и на самоубийства са по-високи, отколкото при останалото население. Местните жители също са три пъти по-често жертви на престъпление и имат повече проблеми с правосъдната система. Съберете заедно всички тези елементи и ще видим мрачната картина на живота на местните жители в Алберта.

Подобно на останалите части на света, има голям брой от проблеми от здравно и социално естество, които могат да повлияят на децата и училището в Алберта.

- Значителен брой от децата в Алберта живеят в бедност. И докато нивото на бедност може да е различно, прогнозите са че само над 15% от децата живеят в семейства с доход под прага на бедността. Основната грижа е, че бедността засяга не само успеха в училище, но и цялостното здраве.
- Нивото на криминалност при младите е над средното за Канада, но се наблюдава спад. Заедно с криминалността има нарастващо безпокойство относно хулиганството и проблемите с дисциплината в училище.
- Броят на младите хора, които пушат, се увеличава съществено през 90 те години. Трима от десет млади канадци пушат. Общо за страната, за хората с по-ниско образование от гимназия е три пъти по-вероятно да пушат, отколкото завършилите университет.
- Изследване от 2002 на младежите показва, че повечето млади не пушат, не използват канабис или друга дрога нито са залагали в хазартни игри в годината на изследванията. В същото време, изследването показва, че над половината от подрастващите са пили алкохол поне веднъж за последните 12 месеца. Близко 25

% от младите в 10 -12-ти клас казват, че са пушили поне веднъж в последните 12 месеца и само под 42 % казват, че са използвали канабис за същия период.

- Увеличава се броят на децата със специални нужди поради различни причини. Медицинският напредък означава, че повече деца със сериозни недъзи оцеляват след раждане. Същевременно нашите възможности за диагностициране на проблемите с обучението при децата се подобряват. В други случаи причините за нарастването на някои видове проблеми с поведението остават непознати. Голям брой от децата на Алберта страдат от различни психически заболявания. В района на столицата например психическите проблеми, включително депресията, са основните причини за хоспитализация на децата между 10 и 14 години.
- Точният брой на децата с родилен алкохолен синдром (FAS- fetal alcohol syndrome) е неизвестен, но прогнозите са за между едно и три от всеки 1000 бебета, родени в Алберта да имат FAS. Два или три пъти колкото децата, които имат (FAE- fetal alcohol effect). Между половината и 80 % от децата, родени с FAE, ще имат проблеми при обучението.
- Днешните деца не са много активни и ние вече виждаме обезпокоително ниво на затлъстяване и диабет, което ще засегне в по-дългосрочен план здравето на младежите.

III.5 Отражението на тенденциите в бъдещето на училището в Алберта

Като вземе всичко изброено предвид, какви изводи можем да направим за бъдещето на училището?

- Обществото и икономиката ще продължат да еволюират и да се променят. Училищата ще бъде нужно да бъдат адаптивни, гъвкави и способни да отговорят на промените у учениците, в обществото и провинцията.
- Ще се очаква образователната система на Алберта да бъде на едно световно ниво. Учениците ще се очаква да достигат висок стандарт в учебната програма. Ще се очаква учителите да продължат да подобряват своите учебни практики и да отговорят на очакванията на обществото. Провинциалното управление ще се очаква да инвестира достатъчно средства, за да гарантира отлична образователна система.
- Докато населението на Алберта ще продължава да нараства, броят на децата в училище ще намалява. Като резултат ние ще продължим да имаме проблем от една страна, с недостига на училища на някои места ,и от друга страна, с прекалено големия им брой там , където няма достатъчно ученици.
- Със силна икономика и повече работни места, които изискват следгимназиално образование, ще нарастне натискът да се задържат децата в училище, докато завършат гимназия и са подготвени да успеят в следгимназиално образование или на работно място. Последствията от отпадането от училище ще станат дори по-тежки.
- Ще продължат очакванията училището да предава позитивни ценности на учениците да бъдат активни и учещи през целия си живот и да допринасят за развитието на обществото.
- Разнообразието ще бъде запазената марка на училището на Алберта, тъй като училището ще приема увеличаващ се брой деца от други страни, традиции, езици и култури.

Училището ще продължи да посреща разнообразните нужди на учениците , особено като броя на децата със специални нужди нараства и продължават очакванията за децата да бъдат интегрирани максимално възможно в редовите класни стаи. За радост

нарастващата осъзнатост на различните нужди на учащите се би означавало по-добра интеграция и развитието на училището като център на широка гама от услуги за децата.

- Съществува и ще продължи да бъде спешна нуждата да се подобрят резултатите на местните деца и да се уверим, че учителите са готови да посрещнат специалните нужди на увеличаващия се брой на местните деца и класните стаи.
- Ще има продължаващо усилие да се окуражават децата да бъдат здрави, тъй като знаем, че някои проблеми като сърдечни болести, диабет и някои видове рак могат да се избегнат чрез здравословен и активен начин на живот.
- Технологиите и мултимедията ще проникнат във всички аспекти на нашия живот. Децата ще бъдат технологично просветени и ще очакват от своите учители подобни умения. Въпреки че днес може да ни се струва, че технологията е нещо допълнително за училището, всъщност младите хора са напълно запознати с технологията и я приемат за даденост в своето ежедневие. Същото важи и за работната среда. Училищата не могат да си позволят да останат назад от тази тенденция, тъй като рискуват да загубят интереса на децата и подкрепата на родителите, бизнеса и обществеността.

Ще се очаква да насърчава учениците да станат активни и отговорни граждани, желаещи да участват в обществения живот и да способстват за демократичния процес.

IV. Стартираме с ясна идея за бъдещето

Вслушахме се в съветите на много хора, участвали в консултационния процес на Комисията, и обърнахме внимание на тенденции, които биха могли да повлияят на училищата ни в бъдеще. Преди да се заемем с препоръките на комисията, е важно да започнем с ясна представа какво искаме за учениците в Алберта, както и за самите училища и учебната система като цяло.

IV.1 Важни отправни точки

Има 5 важни точки, които оформят мнението на Комисията относно бъдещето на учебната система на Алберта.

Първата е, че Алберта разполага с отлична образователна система. Това беше потвърдено при обсъжданията и презентациите по време на нашите консултации. Нашите резултати от национални и международни тестове убедително ни класираха на предни позиции. Постоянен обект на възхищение бяха отличната ни учебна програма, способните учители и непрестанното старание за обновяване и подобряване резултатите на учениците. Една от силните страни на провинцията ни е фактът, че имаме стабилна образователна система, която е отворена за всички деца. Тези постижения обаче не означават, че сме спрели дотук. Просто ни дават по-висока платформа, върху която да градим нагоре. Нужно е да се интересуваме, да анализираме резултатите и да предприемаме действия за подобряване на учебната система в Алберта. Целта е да стъпим здраво върху днешните успехи и да осигурим съответните такива в бъдеще. Както е казал Джим Колинс – целта е да вървим от добро към по-добро.

Второ, образованието е най-важната инвестиция, която можем да направим като общество. Образователната ни система не само оформя личния живот на учениците, оформя и самото естество на обществото ни. Силна и витална обществена образователна система – система, която цени всеки един, създава положителна ценностна система и изгражда толерантност и уважение – е изключително важна за развитието на общество, каквото жителите на Алберта искат за в бъдеще.

Третата точка е, че е много важно да погледнем отвъд днешните проблеми и да се подготвим за бъдещето. Светът непрекъснато се развива и променя и в следствие на това училищата в Алберта претърпяха съществени промени. Удачно би било да обърнем внимание на сленга в училището и да приемем, че това ще се наложи в следващите 5-10 години. Най-добрият подход е да запазим учебната система гъвкава, подвижна и способна да приеме и да се адаптира към променящата се обстановка. Което значи да се предпазим от промени, които изглеждат уместни днес, но биха попречили на училищата в бъдеще и да не допускаме учебните заведения да съществуват в атмосфера на непрекъснати промени.

Четвъртата точка е, че образованието ще стане още по-важно за отделния жител на Алберта и за провинцията ни като цяло заради нарастващата нужда от умения, знания и идеи за икономиката и общността в Алберта. Днес хората говорят за необходимостта от образование. То е класирано като един от двата най-важни приоритета за жителите на Алберта и Канада. И въпреки това, тази гореща подкрепа често не се изразява на практика. Учебната система в Алберта е твърде важна, за да се игнорира. Тя ще остане една от най-добрите образователни системи в света, ако предприемем целенасочени действия да я запазим такава. Което значи, жителите на Алберта, не само тези, които пряко участват в образованието, да играят активна роля за училищата и учебна система, да задават въпроси, да търсят отговори, да я подкрепят и насърчават.

И накрая, най-важното е, че всичко в учебната система трябва да започва и завършва с децата и младежите. Учебните заведения не са за учители, администратори и служители. Не са за родители, за бизнес или за политика. Те са за учениците. Първи и единствен критерий за успеха на училищата и учебната система трябва да бъде колко добре е обучено детето.

IV.2 Постановяване на цел

Имайки предвид гореизложеното, мнението на Комисията за бъдещето на учебната система в Алберта е следното:

IV.2.1 Всяко дете да е образовано. Всяко дете да просперира.

Основният фокус на образователната система трябва да е върху учениците и да осигурява най-доброто образование за всяко дете. Редно е да им се осигури възможност да просперират. Децата трябва да идват на училище добре подготвени и с желание да учат. Трябва да се предприемат стъпки застрашените деца и тези от така наречените рискови групи да бъдат откривани още преди да тръгнат на училище и да получат необходимата подкрепа, за да могат безпроблемно да усвояват знания. Учениците трябва активно да участват и да поемат отговорност за обучението си. Освен развиването на основните умения за възприемане, особено в областта на граматиката и смятането, децата трябва да се научат как да усвояват знания, да търсят идеи и информация, как да се сработват с останалите и как да прилагат наученото.

Бихме искали в резултат от усвоеното в училище децата да бъдат:

- Щастливи и здрави
- Мислещи и съвестни граждани
- Способни да преценяват етически и морално ситуацията и да говорят открито.
- Да са готови да продължат обучението си или да започнат работа със способности и умения, съответстващи на собствените им изисквания и да участват пряко в икономиката на Алберта.
- Да уважават себе си и останалите.

- Да са готови да участват във формирането на бъдещето на града, страната и глобалното общество.
- Да са готови да усвояват знания цял живот.

В рамките на тази всеобхватна визия, 9 ключови компонента помагат да илюстрираме образователната система, която желаем да видим в Алберта на бъдещето.

IV.2.1.1 Отлично преподаване.

Учениците в Алберта трябва да бъдат обучавани от най-добрите и способни учители. Учителите трябва да бъдат подготвени да се сблъскат с различните нужди на учениците, да са наясно с най-добрите методи, и постоянно да подобряват процеса на преподаване и възприемане от страна на учениците. Да работят съвместно с родители, възпитатели и други професионалисти в обществото, за да постигнат най-добри резултати със своите ученици. Също така да получават необходимата подкрепа в класните стаи, за да могат учениците максимално добре да учат и усвояват. Заради естеството на работа си, учителите трябва да бъдат уважавани от учениците си, родителите и членовете на обществото.

IV.2.1.2 Отлични училища.

Всяко училище в Алберта трябва да бъде отлично. Това означава всеки ученик да се учи и да усвоява материала. Тоест, училището оперира като професионална образователна общност с една единствена цел – непрекъснато подобряване на резултатите на учениците. Стимулиране на учениците да учат и да усвояват чрез допитване, осведомяване и активно участие в своя учебен процес. Насърчаване на родителите да участват в него. Разбиране и приемане на различните индивидуалности в класа и в общността. Налагат се и се постигат високи стандарти, а резултатът от непрекъснатото усъвършенстване се използва за подобряване на успеха на учениците. Съвременните технологии се ползват като ефективно средство едновременно за преподаване и за учене. Училищата създават спокойна, позитивна и предразполагаща обстановка за всеки един от учениците. Стават центрове за общността, където редица

програми, удобства и услуги за децата са разположени на удобно разстояние. Накрая, училището се слави с уважение, където учениците се третират с безпрекословен респект, като същото се изисква и от тях - да уважават себе си, съучениците си, учителите и всички членове на общността.

IV.2.1.3 Нововъведения

Училищната система трябва да е готова за непрекъсната промяна. Това означава да е готова да приеме нововъведенията – непрестанно да търси нови идеи и нов подход с цел подобряване резултатите на учениците. Изследвания, оценка и резултати от успешни инициативи и проекти трябва да бъдат споделяни с общността и да водят до промяна. Трябва да продължат големите инвестиции в учебния процес, особено за образователните проучвания в самите класни стаи, започнати от Инициативата за подобрене на образованието в Алберта. Училищата трябва да бъдат тясно свързани с центровете за следгимназиално усъвършенстване в областта на проучването, развитието и бизнеса, особено във връзка с онези отрасли, базирани на интелектуални знания и умения.

IV.2.1.4 Избор на силна обществена образователна система

Силната образователна система трябва да бъде крайгълен камък в обществото на Алберта. Тя трябва да продължи да бъде пръв избор на болшинството ученици в Алберта и техните родители. В същото време, различието и изборът са позитивни мотиви и допринасят за силата на образователната система. Учениците трябва да имат възможност да избират различни способности и начини на учене. Изборът между държавни, франкофонски, общински, чартърни, частни училища, алтернативни програми, дистанционно обучение и обучение с частни преподаватели трябва да е свободен. Опциите извън обществената система не трябва да се дистанцират от ядрото на здравата обществена образователна система, способна да служи на учениците.

IV.2.1.5 Безпристрастност и достъп

Всички ученици имат място в училищната система на Алберта, независимо от произхода и способностите си. Трябва да бъдат разработени гъвкави програми и изпити за учениците, предвидени индивидуално за всеки, които да им дават най-добрия шанс за успех. За ученици със специални нужди опциите варират от пълна интеграция до специализирани програми, в зависимост от индивидуалните нужди. Няма унифицирано решение. За ученици, които са новодошли в Канада или не ползват английски или френски като първи език, трябва да бъдат организирани програми за подкрепа да се адаптират към новия си дом и училищна обстановка. Конкретни действия трябва да бъдат предприети за откриване на децата, които са в рискована група или са застрашени, и да се направи всичко възможно да имат шанс да подобрят успеха си в училище на колкото се може по-ранен етап. Безпристрастност означава децата не само да имат еднакво право на достъп до училище, но и резултатите им да не зависят от произход, религия и т.н. Което значи да им се оказва помощ, за да бъдат постигнати успехи, да преодоляват пречките и да усвояват максимума спрямо способностите си.

IV.2.1.6 Отговорност

Образованието е твърде важно, за да се разчита на това, че нещата вървят добре. Трябва да се поставят все по-високи стандарти. Трябва да може да се разчита на оповестена информация, за да може да се използва за непрекъснато подобряване на образователната система на Алберта. Учениците заслужават честни отговори и задълбочена преценка, за да могат да подобрят уменията си. Родителите имат нужда от ясна информация за постиженията на децата си и какво могат да направят, за да им помогнат в училище. Всички участници в образователната система трябва да имат ясни цели и отговорности и да се грижат за изпълняването им. Учителите трябва да отговорят за непрестанното подобряване на успехите на учениците. Училищните бордове трябва да са отговорни пред избирателите си, пред общината и да имат

необходимата гъвкавост и ресурси да посрещнат съответните очаквания. Управата на общината трябва да носи отговорност пред родителите, учениците и всички жители на Алберта за цялостното качество на образователната система и резултатите, които учениците постигат. Всички граждани инвестират в тяхната образователна система и искат най-добрите резултати от децата и младежите на Алберта. Открита, пълна и разбираема информация за всички аспекти на образователната система трябва да бъде на разположение, включително за различните видове финансиране и разнообразните фактори, влияещи на успехите на учениците.

IV.2.1.7 Постоянство

Образованието е най-добрата инвестиция за бъдещето на децата и младежите и това на общините и държавата. Адекватни, дългосрочни и постоянни ресурси трябва да бъдат на разположение с цел осъществяване на идеите на комисията. Същевременно ресурсите трябва да бъдат използвани мъдро и ефективно, за да осигурят най-добрите резултати на учениците.

IV.2.1.8 Родители и партньорство

Първи партньори в образователната система са родителите. За успеха на децата родителите трябва активно и позитивно да участват в образованието. Всяко училище трябва да има училищен съвет, който да дава гласност и да бъде главно мерило за родителите при вземане на важни решения за училището. Всички партньори в учебната система - учители, родители, администратори, служители, училищни бордове, правителство, община и бизнес членове - трябва да работят заедно, за да осигурят най-доброто образование на децата. Това означава всички партньори да се отнасят един към друг с доверие и уважение. Стените между училищата и общността трябва да паднат и училището да бъде признато за център на просветата, обществената дейност и идентичност. Също така означава училището да стане център за добре координирани и интегрирани услуги за децата, осигурени от различни правителствени, обществени агенции и организации.

IV.2.1.9 Баланс

Образователната система трябва да продължи да балансира редица фактори. Нужно е равновесие между политиката на провинцията и частната инициатива, за да бъдат удовлетворени очакванията на учениците и на общността. Необходим е и баланс между това, което родители и общността очакват, това, което е способно да даде училището. Трябва да има баланс между участниците, властимащите и различните спонсори в образователната система, включително родители, учители, служители и провинцията.

Може би най-важно е образователната система да балансира това, което коренното население нарича четирите аспекта на живота – духовния, интелектуалния, емоционалния и физическия аспект. Когато тези четири елемента са в хармония у индивида, училищата и системата като цяло, ще можем да постигнем съвършенство и успех за всяко дете.

V. Превръщане на идеите в реалност

Наясно сме какво искаме от образователната система в Алберта. Искामе всяко дете да се изучи и просперира.

На думи е просто, но как да превърнем това в реалност за всяко дете в провинцията?

От наша гледна точка е нужно целенасочено и концентрирано действие по 9 ключови аспекта :

- 1. Готовност за учене** – Да сме убедени, че всички деца идват на училище готови да учат. Това означава да бъдат предприети действия от родителите им в ранна фаза, целящи децата да получат позитивен и стабилен старт в живота и да

установят и решат потенциални проблеми, преди децата да постъпят в училището.

2. **Какво учат учениците** – Поддържане на образование на световно ниво и увереност в това, че учениците усвояват знанията и уменията, които са им нужни за успех в ученето, на работното място и в живота.
3. **От какви училища имаме нужда** – Развиване на отлични училища, училища с непреодолим стремеж да подобряват успехите на учениците си, увереност в това, че учат до предела на възможностите си, като помагат на децата да станат уверени, способни и продуктивни личности, готови да следват целите си и да допринасят за развитието на обществото.
4. **Успех за всяко дете** – Адаптиране на програми и подкрепа за всяко дете, включително и за децата от коренното население, деца в неравностойно положение, даровити деца, такива със по-специален талант - всички те трябва да имат възможност за успех в училище.
5. **Поставяне на оценка** – Налагане на високи стандарти, като се следи те да се покриват по време на учебния процес.
6. **Технология** – Не просто осведомяване за технологиите или инсталиране на компютри в училищата, а изучаване на тези технологии и въвеждането им като сериозни средства за учене и преподаване.
7. **Отлични учители и училищни лидери** – Всяко дете трябва да бъде обучавано от способни и грижовни учители и всяко училище трябва да се ръководи от изключителен директор.
8. **Добро ръководство** – Осигуряване на мислещо и способно ръководство, стабилни трудови връзки и интегриране на родители в образователния процес в атмосферата на взаимно доверие и уважение.

Става ясно, без да е споменато, че за да се постигне успех във всеки един от тези аспекти, трябва да има на разположение определени ресурси. В много случаи, необходимите ресурси са вече в училищата и училищните юрисдикции из провинцията. В други случаи, може да има нужда от допълнителни ресурси.

V.1 Готовност за учене

Всички знаем какво е да започнеш с добър старт, но за децата проучването показва, че нищо не е по-важно за бъдещето им от получаването на сигурен и позитивен старт в живота.

Това, което се случва с децата първите пет години от живота им, има поразително влияние над успеха или провала им в училище като цяло. Това е критичен период, в който мозъкът им се развива и се формира основа за възприемане, поведение и здраве. Изследвания сочат, че през тези години децата се нуждаят от позитивно стимулиране, здравословна храна и благоприятна обстановка за оптимално мозъчно развитие. Тези аспекти, комбинирани с позитивна намеса на родителите, връзка с майката и качествени програми за развитие на децата, могат да имат дълготрайна полза за всяко дете. Всъщност, успехът в почти всяка сфера на живота - от успеха в училище, до успеха в следгимназиалното обучение, работа и семеен живот, зависи от това какво се е случило в ранните години. Посвещаване на време, грижа, любов и внимание през първите години на детето се превръщат в личен успех и щастие, по-добро здраве, по-голяма продуктивност, по-малка зависимост от обществена грижа.

В статия за Световната Банка д-р Фрейзър Мъстард твърди, че: “Нарастващото разбиране на влиянието на социалната и физическата среда (качеството на водата, безопасна физическа среда, пълноценно хранене и отлични родителски грижи) в ранните години от развитието на човек и тяхната връзка с риска от физически и

ментални проблеми и способността за приспособяване в зрелия живот е довело до идеята, че евентуални инвестиции в майките и децата ще редуцират неравенството в развитието и здравето в по-нататъшния живот. Това знание, обединено с нарастващото убеждение, че ранният период в детското развитие афектира перспективата, ученето и поведението в по-късен стадий на живота..., е довело до осъзнаване на фундаменталното значение на ранните години от развитието.”

Значението на ранните години на детето е подчертано в изследвания, направени от Уилмс и други. Той заключава, че: “Деца без добър старт в живота изпитват трудности да разгърнат напълно потенциала си. Затова грижата на семейството да осигури най-добрата среда за развитие е необходима инвестиция.” Той също посочва, че: “Взети заедно, тези изследвания доказват, че грижата и стимулирането по време на този период от развитието на детето са нужни, за да се създаде добра основа за учене, поведение и здраве през целия живот.”

Изследвания на Организация за икономическо взаимодействие и развитие показват, че по целия свят се налага убеждението: “Законният достъп до качествено образование в ранните години и грижите могат да заздравят основите за възприемане на всички деца и ще подпомогнат нуждата в семейството от по-нататъшно обучение”. Моделът във всички страни, включени в изследването на ранното детско обучение, е обучението да започне поне 2 години, преди децата да тръгнат в пъри клас. Също така е отбелязано, че програмите за ранно детско развитие трябва да бъдат неразделна част от образователната система. Всички деца трябва да имат достъп до качествени програми, с особено внимание към децата, нуждаещи се от по-специална помощ.

Необходимостта от осигуряване на качествени програми за подрастващите е особено важна за децата, които са смятани за рискови. Това е подкрепено и от дългогодишни проучвания в САЩ, които са изучавали влиянието на намесата в ранното детство на такива деца и как тя пряко касае техния успех в училище и в обществото по-късно. Например, важно изследване от Мичиган върху предучилищната програма на Пери е проследила прогреса на 123 рискови деца в период на 3 десетилетия след участието им в добри предучилищни програми.

Резултатите показват, че в сравнение с децата, които не са участвали в предучилищни програми, в периода на достигане на 27-мата си година са имали:

- Значително по-големи доходи.
- Значително по-добро жилище.
- Значително по-добро образование.
- Значително по-нисък процент на получаване на социални помощи.
- Значително по-нисък процент на арести, включително по-малко арести за престъпления от нарко-характер.

Подобни резултати са отбелязани в други две изследвания в Щатите. И трите изследвания сочат значителна възвращаемост на обществената инвестиция, когато качествени програми за ранно детско развитие са били приложени от високо квалифицирани преподаватели. В предучилищната програма на Пери цената за участие е била 12 000 долара за дете, като възвращаемостта в бъдеще е била 108 000 долара. Друга програма е осигурявала целодневна програма за рискови деца в Чепъл Хил, Северна Каролина. Цената ѝ е била 33 486 долара за дете, като възвращаемостта впоследствие е възлизала на 122 528 долара. Третият пример идва от Родителските Центрове в Чикаго, където полудневните програми са били напълно въведени в обществените училища в Чикаго със същия фокус над рисковите деца. В този случай цената на програмата е била 7 000, като възвращаемостта за обществото е възлязла на 48 000.

Редно е да отбележим, че не е важно само да определим кои деца са рискови и да ги включим в съответните програми. Положителното влияние на родителите и качеството на самата програма са от съществено значение, както и компетентността на преподавателите, включени в тези програми.

Главна цел на Комисията е да се убеди, че всички деца са готови да се учат. Няма съмнение, че пренебрегвайки ранното детско развитие и фокусирайки се върху проблема, когато децата вече ходят на училище, е грешен и необмислен подход. Нобеловият лауреат Дж. Хекман отбелязва, че: “Не можем да си позволим да отлагаме инвестирането в децата, като ги чакаме да пораснат или тръгнат на училище – тогава вече може да е късно да се намесим”.

На практика, най-добрият начин за постигане на успех за всяко дете е да се убедим, че то получава здравословен и положителен старт в живота и идва на училище готово да учи.

Това е вярно за проблемните и рисковите деца. Когато споменаваме рискови деца си представяме деца, които живеят в бедност. Всъщност, изследването показва, че това е погрешно. Проблемните деца, такива, които не ходят на училище и поведението им не е нормално за възрастта им, идват от различни видове семейства, като болшинството идват от семейства, чиито доходи са над средните. Ако погледнем по-общо на проблемните деца в Канада, ще видим, че изследването показва, че поне едно на четири деца е проблемно.

Въпреки че всички деца заслужават позитивен старт в живота, Комисията е убедена, че по-особено внимание трябва да се отдели на проблемните и рисковите деца, да се решат техните проблеми, преди да тръгнат на училище, и да се подобрят шансовете на всяко дете да успее в училище и в живота. В дългосрочен аспект не само детето ще усети възвращаемостта, но и цялото общество, в ограничване на бедността, подобряване на здравето и повишаване на образованието на населението.

През 2003-та Премиерът предприе всеобща инициатива наречена Обещанието на Алберта. Участниците в нея “обещават да са пример за децата и да помагат в изграждането на бъдещето им”. Комисията подкрепя тази инициатива и поздравява правителството за ясната му цел да направи “Алберта най-доброто място на света за възпитаване на деца”.

Съвместно с тези действия, ние смятаме, че всички родители на ученици в Алберта могат да бъдат за пример на децата и да помагат за тяхното положително бъдеще.

Цели

- Всички деца да посещават училище готови да учат.
- Училищата да бъдат готови да приемат децата и да адаптират програмите, убеждавайки се, че децата могат да учат и просперираат.
- Да бъдат отбелязвани потенциалните проблеми, преди детето да тръгне на училище.
- Родителите да бъдат активно въввлечени в ранното развитие на децата си, да се грижат за тях и да създават положителна среда, развивайки здрава връзка с училището.
- Правителството да има пряка обвързаност с успеха на всяко дете и да предостави разбираем, интегриран подход към децата в ранните им години.

V.1.1 Превръщане на идеята в реалност. Ролята на родителите

1. Основаване на родителски центрове в общините в тясна връзка с началните училища.

Родителите са първите учители на децата. Ролята, която играят в техния живот се отразява в училище и е жизнено важна за успеха на детето и за бъдещето на обществото.

Възпитанието е голяма отговорност. Както отбелязва Уилмс: “Изследването показва, че важните фактори са родителското възпитание, здравината на семейството, психическото здраве на майката и до каква степен родителите са близки с децата си”. Голяма част от родителите осигуряват обгрижено, положително и стабилно израстване на децата си. Но има случаи, когато дори най-способните и грижовни родители имат колебания как да реагират на променящото се поведение и често не знаят към кого да се обърнат за подкрепа и съвет. Младите родители, които са имали трудно детство имат няколко места, откъдето могат да получат помощ или съвет как да осигурят положителна среда за децата си.

Родителските центрове осигуряват това. Тясно свързани с началните училища, тези центрове са сигурно място, където родителите могат да получат съвет и подкрепа. Те предлагат широка гама от дейности, програми за ранно развитие на децата, домашни посещения и ранно идентифициране на проблемите. Центровете са сборен пункт на родители, където те могат да търсят съвет, да дискутират проблеми с другите родители и да разговарят със специалист, ако е необходимо. Центровете не осигуряват дневна грижа за децата, а място, където родителите да се научат как да помагат на децата си и да разширяват разбирането си за детското развитие. Те също така осигуряват ранна, положителна връзка между родители, деца и техните училища и помагат да се олекоти преходът на детето от детска градина в първи клас.

Целта е да има такива центрове на много места, но основен приоритет е установяване на такива центрове на места, където има значителен брой рискови деца. По другите места училища, обществени агенции и родители трябва да работят съвместно за създаване на родителски центрове.

Финансирането на такива центрове трябва да идва от държавата и да е координирано с правителствена инициатива, включваща детски грижи, образование, здраве и просперитет, човешки ресурси и работна ръка, както и служби за развитие на коренното население и ескимосите. Фондовете трябва да бъдат администрирани от Детски и семейни служби или от местните училищни бордове.

Родителски центрове

- Имат за цел всяко дете да има положително ранно развитие, възможност за образование, независимо от какво семейство идва.
- Създават солидна база за децата за успеха им в училище и в живота.
- Подкрепят родителските грижи и създаването на стабилна среда за развитие на детето.
- Реагират на променящата се обстановка в семейството, особено в случаите, когато не е оказана подкрепа от страна на роднини и приятели.
- Помагат за набелязването на проблеми, решението им, както и за свързването на деца и семейство с други професионални агенции и програми.

V.1.2 Превръщане на идеята в реалност. Разширени програми в детската градина

2. Създаване на поэтапни програми в детската градина.

По целия свят развитите страни се придържат към двугодишна програма в детската градина, преди детето да тръгне на училище. Много родители искат да дадат на децата си добър старт, като ги записват в тези програми, но основен приоритет трябва да бъде рисковите деца да имат достъп до тези програми, целящи посрещане на нуждите им с цел да тръгнат подготвени на училище. Това ще е допълнение към програми, вече в приложение, като Програма за финансиране на деца в неравностойно положение, начални програми и програми за ранна намеса, приложени от различни правителствени организации. С времето, доколкото позволяват ресурсите на училищата, програми за детската градина трябва да бъдат на разположение за всички деца.

Програмата за детската градина трябва:

- Да бъде интегрална част от образователната система и да бъде включена в закона за Образованието. Родителите трябва да имат възможност да записват децата си в тази програма.
- Програмите да бъдат полудневни, като целодневни такива да са на разположение на рисковите деца.
- Да бъдат на разположение на всички деца на четиригодишна възраст, съобразно с ресурсите, приоритет да бъдат рисковите деца.
- Да бъдат прилагани от квалифицирани преподаватели, експерти по възпитание в ранна детска възраст.
- Да фокусира най-доброто от другите програми като ползва играта като конструктивен метод за активно учене, да помага за позитивно социализиране с другите деца и да ги подготвя за проблемите в училището.
- Да има ясна цел - подобряване на успеха.
- Да бъде предоставена директно от училищната юрисдикция или чрез договори с частни или обществени центрове за ранно детско развитие; одобрените независими училища също трябва да имат възможност да създават такива програми.

3. Създаване на целодневни програми в детската градина.

Тези програми не са включени в закона за училищата, въпреки, че повечето училищни юрисдикции предоставят такива програми. Програмата не е задължителна, но 95% от децата в Алберта посещават такава програма, преди да тръгнат на училище. Повечето програми в детската градина са на половин ден.

Изследванията показват, че редица положителни резултати са следствие на целодневните програми. В доклад на Образователния борд в Калгари са обобщени по-ранни изследвания на целодневните програми.

Заключението е, че:

- Целодневната програма е в полза на детето образователно и социално, особено за деца от бедни семейства и такива от необразовани семейства.
- Учителите предпочитат целодневна пред програма на половин ден.
- Родителите също са за целодневна програма.
- Целодневната детска градина може да намали разходите за специално или поправително обучение.

В доклада се посочва, че: “Изследването показва, че има връзка между посещаването на целодневна детска градина и представянето в училище впоследствие - по-високи успехи и напредък в образованието, също така е отбелязан напредък в социалното и поведенческо развитие. Всички изследвания разгледани тук сочат, че целодневната програма за детска градина е от полза най-вече за деца на по-бедни или необразовани родители”.

Подобни резултати се забелязват в редица изследвания в Съединените Щати. Например, сравнение между целодневна и полудневна програма в 13 училища е показало, че учениците, учещи на пълен ден, показват по-високи резултати по четене, правоговор, математика и всички други аспекти на началното училище. Техните родители също са доволни от програмата и смятат, че увеличава шансовете на децата им за успешно завършване на 1-ви клас. Учителите също подкрепят програмата и вярват, че им дава по-големи възможности за възпитаване на децата.

В Едмънтън целодневни програми в 15 училища са дали подобни положителни резултати за рисковите деца. Скорошно изследване показва, че рискови деца, започнали детска градина, без да умеят да четат и пишат добре, след участие в целодневна програма са успели да наваксат и да са наравно с останалите. Авторът на изследването сочи: ”Тези деца дойдоха в детската градина и бяха в крайно неравностойно положение. В края на учебната година те бяха свели разликата между тях и останалите деца до минимум.”

Подобни резултати се забелязват и на други места. Чрез Инициативата за подобрение на образованието в Алберта беше открита целодневна програма в детските градини с цел децата да се научат да усвояват знания и да бъдат по-независими ученици. 70% от децата в детската градина се включиха в програмата. В началото на целодневната програма при 24 % от участниците се оказа, че изискват по-специални грижи. До началото на 1-ви клас учителите определиха едва 9% като деца, нуждаещи се от помощ, за да се справят с изискванията на 1-ви клас. Това показва, че целодневната детска градина е успешна идея и е в услуга на децата.

Програмата в детската градина трябва:

- Да бъде наложена като интегрална част от образователната система и включена в Закона за образованието.
- Да бъде задължителна за всички деца.
- Да бъде представена от юрисдикциите, доказани детски педагози, доказани независими училища, или чрез домашно обучение.
- Да бъде целодневна за всички деца, но рисковите деца да бъдат основен приоритет.
- Да бъде на разположение за всички деца на 5-годишна възраст.
- Да се прилага от квалифицирани учители с педагогическо образование.
- В нея да е заложен английски или френски като втори език.
- Да се базира на вече наложената програма с ясни цели и да се фокусира върху литература и математика.
- Да осигури нормален преход от детската градина към 1-ви клас.

Заради предизвикателствата свързани с прилагането на тази програма, особено в земеделските райони, юрисдикциите да имат готовност за гъвкавост в организацията и прилагането ѝ.

V.1.3 Превръщане на идеята в реалност. Координирано обслужване за деца

4. Осигуряване на по-добра координация на програмите за деца чрез правителството и обществеността.

Няколко различни правителствени служби са включени директно или индиректно в създаването на програми в подкрепа на децата, те са: Педиатричните служби, Образование, Здраве и просперитет, Законност, Човешки ресурси и работна ръка, Обществено развитие и Развитие на коренното население и ескимосите.

Тече работа по координирането и интегрирането на услугите за деца в Алберта чрез Младежка Инициатива, комисията научи, че провинциите и обществото не са добре осведомени за дейността ѝ. Нужно е правителството да се интересува от работата на службите и да запознава обществото с координираните програми и услугите, които те предлагат. Трябва да бъдат предприети стъпки за осъществяване на тясна връзка между училищните юрисдикции и училищата, регионалните здравни организации, Детска и семейна асоциация, както и широк кръг от обществени агенции, финансирани от Семейно и обществено финансиране. Препоръките в този доклад подчертават колко е важно училищата да станат интегрирани центрове за широк кръг услуги за децата, представени от различни организации и обществени агенции.

V.2 Какво учат децата

Алберта е световно известна с добре развитото си образование. Това е една от силните страни на обществената ни образователна система.

В същото време, светът се променя светкавично. Знанието се развива с голяма скорост. Технологиите променят начина на обучение, работа и бизнес. Способността на днешните деца да се изправят пред утрешните предизвикателства зависи много от това какво учат, колко добре усвояват и колко добре могат да превръщат познанието в умения за справяне в непрекъснато променящата се среда.

За да се справи Алберта с тези предизвикателства, е нужно да запази образованието си на световно ниво, непрекъснато да го приспособява и допълва и да подготвя децата и младежите за променящия се свят.

Както подчертава Комисията, образованието трябва да помогне за развитието на целия потенциал и уникалните способности на всяко дете. Трябва да ги подготви за бъдещото образование, работа и живот. Да развие активни и дейни граждани, които разбират и уважават различията в културата ни, традициите от миналото и потенциала на бъдещето ни. Да подготви бъдещите лидери на обществото – млади мъже и жени, готови да се справят с наболели проблеми и да формират бъдещето чрез действията си.

Това не е лесна задача. Изисква повече от установяване на това каква информация трябва да усвоят учениците в различните класове и след като завършат училище. Изисква внимателно обмисляне на нуждите на всички ученици и предоставянето им на максимално добро обучение. Образованието трябва непрекъснато да се адаптира и подобрява спрямо променящия се свят.

По време на консултациите комисията се убеди в силата на образованието в Алберта. Всъщност, то бе определено като най-голямата сила на образователната система. Изслушахме проблеми за бързата промяна, за нуждата от адекватна подкрепа на нововъведенията и тенденцията да бъдат въведени все повече нови теми и информация. Очакванията от образователната система нарастват, защото в обществото непрекъснато се пораждаат нови проблеми, чието решение зависи от обучението на децата в училище. В рамките на няколко часа на ден не е възможно да се обърне внимание на всяка наболяла тема.

Комисията заключи, че образованието в Алберта е на добро ниво, с малки изключения. Комисията не твърди, че е експерт в развитието на образованието.

Фокусът на комисията е върху това да имаме подходящи резултати спрямо очакванията. На такава база може да бъде създадено водещо образование, което ще помага на учениците да се сдобият със знания и способности с цел успеваемост в следгимназиално образование, в кариерата и в личния живот.

Цели

- Всяко дете да може да чете, разбира и прилага основна математика, когато завършва 3-ти клас.
- 90% от учениците да завършат колеж четири години след 10-ти клас.
- Учениците да завършват училище добре подготвени да могат да се справят в следгимназиалното образование, професията и обществото.
- Образованието на населението на Алберта постоянно да се развива, за да отразява действителността на променящия се свят.
- Младото население на Алберта да завършва училище с отлични резултати и успех.
- Младите хора да напускат образователната система готови да мислят, да правят изводи, да прилагат наученото и да бъдат съвестни граждани.

V.2.1 Превръщане на идеята в реалност. Очакване на конкретни резултати

Препоръки

5. Не бива да спират опитите в училищата за постигане на конкретните резултати, които ще са полезни в бъдещето развитие на детето.

Целта на Комисията е да осигури на всяко дете образование и успех. Успехът може да бъде дефиниран в много аспекти, но според нас, това означава до завършване на училище децата да са постигнали очакваните максимални резултати от основното образование, базирани на способностите им.

Очакваните резултати бяха набелязани и получената програма беше използвана като модел за развитие и дългосрочна оценка на образованието. Очакваме завършилите училищата в Алберта да могат да:

- Демонстрират ефективни и уместни комуникационни способности.
- Демонстрират знание и разбиране в редица ключови области, включително литература, математика, природни и обществени науки, история, езици и изкуство.
- Демонстрират редица технологични умения.
- Ползват критично и творческо мислене, учат се да се обосновават, за да решават проблеми и вземат решения.
- Поемат лична отговорност и имат поведение на съвестни и отговорни граждани.
- Разбират глобални проблеми, условия и взаимовръзки.
- Осъзнават силните си страни и талант, за да се възползват от различните възможности за реализация
- Водят здравословен начин на живот.
- Продължават да трупат знания.
- Адаптират се безпроблемно към промяна, способни са да се справят в затруднение, да мислят независимо, уважават чуждата гледна точка.
- Работят ефективно както самостоятелно, така и като част от екип.

В допълнение, комисията вярва, че училищата играят важна роля заедно с родителите и обществото в моделирането и налагането на ценности и в подготовката на учениците по начин, който ги прави продуктивни и пълноценни граждани.

Съвместно с родителите и обществото очакваме училищата да наложат определени ценности у всяко дете, като:

- Уважение – да се отнасят към себе си и останалите положително, с респект и достойнство, ценейки правата на другите, уважавайки нещата им, околната среда и заобикалящия ни свят.
- Отговорност – да бъдат отговорни за действията си и да спазват обещанията си.
- Честност – да се държат искрено, открито.
- Състрадателност – да уважават емоциите на другите, показвайки загриженост за чувствата им, и да се опитват да погледнат проблема и от друга гледна точка, въпреки че може лично да не са съгласни.
- Доброта – да са съпричастни към нуждите на другите, да ги третират така, както биха искали да третират тях, да общуват без стереотипи, предразсъдъци или дискриминация и да отстояват правата на човека.
- Инициативност – да действат без нужда от чужда помощ, давайки всичко от себе си за постигане на належащата цел.
- Постоянство – да не се отказват от целта, независимо от обстоятелствата.
- Кураж – да посрещат предизвикателства, търсейки помощ, когато е необходимо, постъпвайки правилно, оценявайки рисковете и опасностите от съответните решения.
- Достойнство – отстояване на това, в което вярват, каквото казват и начина на поведение.
- Оптимизъм – запазване на позитивно отношение, гледане от светлата страна на нещата, виждайки възможност в предизвикателствата и пазейки надежда за бъдещето.

За постигане на тези резултати е нужно обмисляне на образованието и поставяне на цели, които са съобразени с възрастта и способностите.

От детската градина до 3-ти клас

Трябва да бъде обърнато внимание на четенето, смятането и социалните умения. Предмети като социални и природни науки, изкуства и физическо възпитание трябва да бъдат интегрирани в учебната програма, вместо да се изучават като отделни предмети. Както е подчертано в предната секция, нужно е да се предприемат стъпки, за да сме убедени, че децата идват на училище готови да учат. Преходът от детска градина към училище трябва да бъде плавен. 3-ти клас е най-важен за децата. При завършването му те трябва да могат да демонстрират основни познания по четене и писане. Четенето е от огромно значение. До 8-годишна възраст децата се учат да четат. След това са готови да учат. Трябва да бъде представен нов модел за добро здраве и физическа дейност, започващ от ранна възраст и продължаващ до 12-ти клас.

От 4-ти до 6-ти клас

Учениците трябва да могат да градят върху основата на знанията, придобити в ранните класове, и да развият по-комплексни мисловни умения относно основни предмети като езиковедие, математика, природни и социални науки. Трябва да осъзнаят важността на здравословния начин на живот чрез програмите за физическо възпитание. Всички ученици на тази възраст трябва да участват в програмите по изкуства и да имат възможност да учат втори език. Учениците не трябва да бъдат разделяни спрямо успеха си.

От 7-ми до 9-ти клас

Има специфични предизвикателства на този етап, тъй като младият човек минава през много промени. Комисията е на мнение, че това е периодът, в който учениците са изложени на най-голям риск да загубят интерес или да вземат решения, които водят до изключване от училище. Първо и най-важно е, началното училище да помага на децата не само да постигнат добри резултати, но и да поддържа мотивацията им, да им помага да разбират себе си и останалите, да правят разумни избори и да предоставя трамплин за успех в по-нататъшното им образование. Това е съществен етап от развитието на младите хора и е необходима положителна подкрепа от възрастните около тях, не само от учителите.

Образованието трябва да предизвиква учениците да разширяват познанията и уменията си в основни предмети като езици, математика, природни и социални науки. Трябва да се наблегне на значението на прилагането на усвоеното в ситуации от реалния живот и в бъдещи решения относно образование и кариера. Това е периодът, в който младежите започват да експериментират и да вземат решения и трябва да имат добри познания относно важността от здравословен и активен начин на живот. Разработването на нова програма за това е жизнено важно на този етап, учениците трябва да са физически активни и да им бъде обърнато внимание върху здравословните и житейските проблеми, с които биха се сблъскали. Учениците трябва да имат възможност да продължат да се занимават си в сферата на изкуството и втория език.

Освен тези с важни аспекти, учениците трябва да се запознаят с различните технологии и възможности за професионална реализация в часове, заложи в самата учебна програма, следгимназиални курсове и други програми за придобиване на опит. Трябва да се наблегне на запознаване на младежите с възможностите, които съществуват, включително за онези, които изискват строго специализирана подготовка.

Напътствията са жизнено важни в този период и всеки ученик трябва да има достъп до личен съветник относно професионалната си реализация в годините на прогимназията.

От 10-ти до 12-ти клас

В гимназията учениците правят избори, които се отразяват на живота им впоследствие. Те имат нужда от напътствия на учители, родители и други възрастни около тях. Трябва да имат достъп до съветник, който да им помага да развиват таланта си, уменията, както и да изберат правилния път и посока в живота.

В рамките на всеки от основните учебни предмети трябва да бъдат въведени различни нива, за да отговарят на нуждите на всеки отделен ученик. Сегашните изисквания всички ученици да изучават английски и социални науки до края на 12-ти клас трябва да бъдат запазени. В допълнение, трябва да се създаде нова програма, която да комбинира сегашните аспекти от физическото възпитание, като същевременно насърчава физическа активност, грижа за здравето, да обърща внимание на редица проблеми като наркотици и алкохол, частно финансиране, заплащане за следгимназиално образование, планиране на живот и кариера, семейство, връзки и решаване на конфликти. Всички ученици трябва да имат възможност да продължат заниманията си в сферата на изкуството и да оценят важността му в нашето общество. Изучаването на втори език също трябва да продължи.

Учениците трябва да разполагат с редица възможности за развиване на уменията си в области, свързани с професионалната реализация, чрез обновената програма *Careers and Technology Studies*, както и други програми, свързани с промишлеността. Когато завършат 12-ти клас, те трябва да разполагат с умения и ясна информация относно избора, който могат да направят - било то да продължат обучението си или да започнат работа.

V.2.2 Превръщане на идеята в реалност. Запазване и подобряване на образование на световно ниво

6. Запазване и постоянно подобряване образованието в Алберта чрез:

- Разясняване важността на основни предмети като езици, изкуства, математика, социални и природни науки.
- Възможности за всеки да оцени изкуството, да научи език, да поддържа здравословен начин на живот, да научи за подходящата за него професия и да развие съответните умения за нея.

Благодарение на образованието ни нашите ученици са най-добрите в света в областта на филологията, природните науки и математиката. Комисията оценява силната подкрепа на Alberta Learning и балансирания комплекс от програми, които то предлага. Това е успех, постигнат съвместно с ключови партньори, по-специално учителите, в развитието на тестването и преработката на учебната програма.

Има вероятност обаче образованието да се препълни с теми от най-различен характер и нарастващите очаквания да не могат да бъдат покрити през учебния процес. За да осигурят максимума и да бъдат изпълнени целите, поставени от комисията, учебната програма трябва да бъде построена с оглед на това да осигурява баланс между основните предмети и развитието на познанието и уменията в областта на изкуствата, езиците, кариера и здравословния начин на живот. Тя трябва да подсили на учениците пълно разбиране на историята на Алберта и Канада, на нашето общество и нашата позиция в световен мащаб. При възникване на нови проблеми и приоритети те трябва своевременно да заменят съществуващите вече неактуални, а не просто да се добавят към вече съществуващата учебна програма.

Комисията определи две области, в които е нужно да се предприемат съответни действия.

Изящните изкуства - всички ученици трябва да имат възможност да ги изучават във всички нива на образователната система.

Програмите за изящните изкуства трябва да са цялостни в обучението на всяко дете. Те осъществяват не само възможност за децата да изучават и развиват творческите си способности, но също така и да преминават през редица дейности, които са жизнено важни за качеството на живот в Алберта. Доказано е, че чрез изучаване на изящните изкуства може да се подпомогне и подобри ученето в други области на образованието. Учениците трябва да имат възможност да учат и усвояват различните изкуства - от драма и танци до мода и музика във всяко ниво на обучението си. Но заради изискванията на гимназиалното образование комисията препоръчва тези програми да бъдат задължителни за всички деца до и включително 9-ти клас и да бъдат изборителни за по-нататъшно обучение. Комисията също така насърчава училищата да канят известни артисти и изпълнители като част от програмите по изящни изкуства.

Професионално и техническо образование

Програмата трябва да се преработи, за да посрещне нуждите на всяко дете и да му осигури професионален опит в различни области.

Една от основните функции на началното и средно училище е да даде на учениците възможност да се запознаят и проучат различни професии, технологии и умения. Сегашната програма е гъвкава и осигурява разнообразна по вид практика за учениците, но Комисията смята, че и липсва фокус и вероятно няма да може да осигури на учениците нужното за разбирането на различните професии и усвояването на необходимите умения, за да поемат по своя професионален път. Смятаме, че тази програма трябва да се преработи.

В частност :

- Представители на бизнеса и промишлеността, различни професии и общности трябва да бъдат активни участници в преработването.
- Да бъдат разработени няколко варианта съвместно с работодатели и доброволни организации, които да осигурят възможност за менторство и работен опит.
- Лидерите в обществото, бизнесмените и търговците, както и широк кръг от професионалисти трябва да играе активна роля в предоставяне на компонентите, необходими за професионалното развитие и изучаването на технологиите. Директорите трябва да са способни да прилагат гъвкави договори, осигуряващи необходимия човешки ресурс в общината. Където училищата и училищните юрисдикции са неспособни да назначат квалифицирани преподаватели, да се обърнат към Министерството с молба да разреши назначаването на неквалифициран персонал.
- Трябва да се подсигури ръководната роля на общността и доброволните модули.
- Трябва да бъдат проучвани алтернативни начини за предоставяне на нужните курсове, включително партньорство със следгимназиални институции, индустрията и алтернативната инфраструктура като подвижни лаборатории и дистанционно обучение.

7. Представяне на нова програма за благосъстоянието на всички ученици от детската градина до 12-ти клас.

Нараства убеждението, че много от днешните заболявания могат да бъдат предотвратени, ако хората са физически активни и водят здравословен начин на живот. Изследвания сочат, че нараства броят на деца с наднормено или свръх тегло. Напълняването вследствие на липса на физическа активност е причинител на диабет или сърдечни болести. Според статистиката в Канада през 1998-99над една трета от децата между 2 и 11 години са с наднормено тегло, а половината от тях са затлъстели.

Изследвания сочат, че има пряка връзка между физическата активност и напълняването на децата в Канада. За жалост, в миналото учебната програма наблягаше твърде много на определени спортове и не даваше на децата избор да бъдат физически активни по други начини. Някои от учениците не се интересуват от спорт и броят им се увеличава, когато преминат в по-горни класове. Преработената програма за физическо възпитание набляга на това физическото възпитание да се фокусира повече на активния начин на живот и да включва различни дейности, с които младежите да продължат да се занимават в живота си след училище.

Освен загрижеността за традиционното физическото възпитание, здравните програми изглежда са с нисък приоритет за много училища, особено за гимназиите. Учениците казват, че това е важно, но материалът често не съответства на техните изисквания и е преподаван от некомпетентни учители.

Комисията смята, че училищата могат да играят важна роля в подобряване здравето на младежта и да подготвят бъдещи здрави поколения. Новата програма трябва:

- Да бъде задължителна за всички ученици от детската градина до 12-ти клас.
- Да има връзка с родителските центрове и програмите в детската градина за да сме сигурни, че всички младежи получават здравословен старт в живота.
- Да комбинира аспектите на сегашната програма за физическо възпитание и да създаде нова по-добра.

- Да включи под някаква форма ежедневни занимания, за да окуражи учениците да приемат активния начин на живот.
- Да обърне внимание в началните училища и в гимназиите върху проблемите с наркотиците и алкохола, храненето, физическата активност, семейството, живота и планирането на кариера, следгимназиалното обучение, личното финансиране и да ги подготви за дългосрочно образование.
- Да се преподава от квалифицирани преподаватели, вярващи в значението на физическата активност, здраве и здравословен живот.
- Да е отворена за активното участие на организации и членове на обществото и съответните специалисти.

8. Предоставяне на възможност на всички ученици да учат втори език.

Гледайки към бъдещето, виждаме, че светът става все по-глобален. Бизнес и търговия се осъществяват през граница и много от бизнесмените в Алберта са активни на пазарите по целия свят. Като държава и провинция, ние приветстваме хората от целия свят, хората с различен език, култура и традиции.

Комисията вярва, че изучаването на езици в училище е важно, защото:

- Подобрява разбирането на учениците и мисловния им процес.
- Разширява миросгледа на младите хора.
- Помага на провинцията ни да има предимство на световния пазар.
- Подпомага факта, че Алберта е със смесено население и изгражда уважение и разбиране към културните различия.
- Дава на младите хора шанс, по-големи възможности за следгимназиалното образование и професионалната реализация.

Поради тези причини комисията смята, че децата трябва да имат шанс да изучават втори език. Училищните юрисдикции трябва да решат кои езици да се изучават, съобразени с нуждите и очакванията на родители, учители и провинциите. Поради факта, че Канада е двуезична страна, комисията препоръчва основен приоритет да бъде френският.

Но има няколко съществени предизвикателства.

- Според анкетата повечето участници не одобряват задължителното изучаване на втори език. Нужно е допълнително разясняване и убеждаване на родителите колко важен и ценен е вторият език.
- Нужно е разясняване на нивото очаквано от учениците. Доказано е, че са нужни от 5 до 7 години за пълно усвояване на втори език. Нужна е яснота кой език ще бъде избран за различните класове.
- Има недостиг на учители, способни да преподават втори език, и невъзможност за реагиране от страна на институциите в кратък срок.
- Необходимите ресурси може би няма да са достатъчни.
- Няма служби, които да напътстват училищните юрисдикции относно това кой език да бъде наложен в техните училища. Много от тях предпочитат френския, но може да се помисли и за разширени програми с езици на коренното население, което ще окаже съществено влияние върху бъдещето на Алберта.
- Има възможност за изучаване на втори език по електронен път или с дистанционно обучение. Това обаче изисква учителите да бъдат добре запознати с новите технологии и да имат подходящи материали за часовете в различни медия формати.

Провинцията вече е заявила намерението си да наложи задължителен втори език. Комисията съветва правителството да направи всичко възможно за разясняване пред спонсорите и родителите необходимостта от това.

9. Въвеждане на новите учебни програми:

- Учителите да бъдат подпомогнати, за да се запознаят с тях.
- Осигуряване на нови материали за обучението.
- Да се осигурят договорености със следгимназиалните учебни заведения, че въпросните програми ще бъдат признати.
- Установяване на механизми за бързо и ефективно решаване на възникналите проблеми.

Комисията разбира нуждата от финансова подкрепа, когато се въвежда нова учебна програма. Те трябва да осигурят необходимите образователни пособия, както и средства, които да бъдат вложени в подготовката на преподавателите за новите курсове. За да се избегне обръкването на гимназиалните учители и ученици, трябва да се осигурят договорености със следгимназиалните учебни заведения, че въпросните програми ще бъдат признати.

10. Да се осигури плавен преход на учениците от клас в клас чрез по-добра комуникация, координирани планове и адекватна подкрепа.

Често приемаме за даденост преминаването от клас в клас с минимално усилие от страна на учениците. Има обаче голям риск те да не успеят да завършат училище.

Настъпват големи промени в живота на детето при преминаването от детската градина в училище (от 1-ви до 3-ти клас) и после към по-горните класове. Този преход не е лесен за много от тях.

За да се облекчи преходът, е нужно:

- Всеки ученик да има план за стъпките, които му предстоят в образованието поне до завършване на гимназия и подготовката за постъпване във висше учебно заведение или започване на работа. Родители и ученици трябва активно да участват в разработката на тези планове.
- Подобра комуникация на училищата, между които се осъществява прехвърлянето.
- Координирани планове между въпросните училища трябва да включват и създаването на връзки между новите ученици с тези от погорните класове
- Целогодишни консултации за първата година на преминаващите от начално училище в прогимназия и от прогимназия в гимназия. Родителите също трябва да участват активно в този процес.
- Помощни служби, консултации и подходящо планиране с цел плавен преход. Насърчаване на училищата да обменят опит помежду си за найдобрите модели.
- Тези планове трябва да включват ефективна комуникация относно стратегиите за обучение, които са дали резултат при съответния ученик.

V.2.3 Превръщане на идеята в реалност. Подготовка на новото поколение.

21-ви век изисква по-разнообразни умения.

При живата икономика на Алберта много хора успяват да си осигурят високи доходи и добра професионална реализация и без да са завършили гимназия или висше учебно заведение. Но това е тенденция от миналото, която може само да подведе младите хора.

Днес дипломирането е необходимост за успеха в зряла възраст, за доброто положение в обществото, личните постижения, както и тези в работата. Завършване на гимназия се превръща в минимално изискване за започване на работа, а повечето фирми се очертава да изискват и следгимназиално образование. Информацията сочи, че учениците с по-добро образование по-лесно намират работа, способни са да избират от няколко предложения и получават по-високи заплати.

Преминаването от гимназия към започване на работа е сложен и несигурен процес.

Опитът показва, че не всички започват работа направо след гимназия. Процесът на преминаване от следгимназиално образование и нискоквалифицирана или почасова работа към по-стабилна е неструктуриран и несигурен. В много случаи младежите прекарват години, пробвайки различни възможности, преди да намерят професионална сфера, която да ги заинтересува за постоянно. За някои младежи този период е продуктивен, но за други е загубено време.

Един доклад описва този периода така:

Процесът, в който младежите преминават от училище към работа, не е нито лек, нито елементарен. Повечето не започват да търсят сериозна професия, а работят почасово, докато продължават да учат, някои го правят още известно време дори когато си намерят постоянна работа. Други прекъсват работа, за да продължат образованието си с цел усъвършенстване на професионалните си умения и намиране на по-добра работа. Процесът на преминаване от училище към работа е двупосочен и с много измерения.

Големи стъпки са направени, за да се задържат децата в училище, но трябва да направим повече.

В Канада напоследък намалява броят на учениците, които не завършват гимназиалното си образование, и все повече продължават в следгимназиални учебни заведения. В Алберта повече от половината (56%) от работното население (25-64 годишни) са с по-високо образование от гимназия, в сравнение с 47% през 1991 г.. Но също така промишлеността ни се развива по-бързо в сравнение с другите провинции. Въпреки това, тези резултати не са задоволителни. Твърде много младежи не завършват училище. Един от всеки 4-ма не завършва гимназия 5 години, след като е започнал 10-ти клас. Това е под националното равнище и не е приемливо за нашата провинция.

Близо 90% от младежите получават някакво гимназиално образование, но на по-късен етап от живота си, когато вече са видели последиците от това, че не са завършили. Резултатът може да се изразява в “загубени години” или нископлатени длъжности. Когато решат да се върнат в специалните учебни заведения, за да продължат образованието си и да получат еквивалентна гимназиална диплома, те плащат директно учебни такси, но реално обществото плаща двойно – веднъж, за обикновеното образование и втори път, за поддържането на специалните заведения.

Недостатъчно млади хора продължават следгимназиалното си образование.

Само 60% от завършилите ученици продължават образованието си. Останалите 40% са неподготвени за работа в 21-ви век.

Малко са и тези, които избират широкия кръг от предоставени им възможности, особено в търговията и технологиите.

Резултатът на тези, които се решават на следгимназиално обучение, също не е добър. Една трета от тях се проваля в дипломирането си. Причините за това са много и разнообразни, но обикновено не са свързани със самото учебно заведение. Процентът на завършилите е нисък, защото:

- Изборът, който правят учениците, е погрешен или погрешно насочен.

- Програмите за преход от гимназия към висши учебни заведения не са добре разработени и не позволяват плавен преход.

Алберта се нарежда чак след Онтарио, Британска Колумбия, Юкон и Квебек по брой работещи с университетски дипломи. И макар че икономиката и е най-бързо развиващата се, се налага да търсим професионалисти-висшисти от другите провинции.

Проблемът да задържим децата в училище не е от вчера. Но последиците от него са много по-сериозни от преди. На практика, без следгимназиално образование младежите ги очаква бъдеще с ограничен избор на професия. Ако не се предприемат сериозни стъпки, провинцията ни може да се окажа неподготвена за 21-ви век. Комисията смята, че са нужни целенасочени действия за решаване на този проблем.

11. Развитие и прилагане на разбираема стратегия, която обхваща цялата провинция и чиято цел е 90% от учениците да завършват 12-ти клас за срок от 4 години след започване на гимназиалното си образование.

Когато учениците напускат гимназия, това е провал на образователната система. Да, има много причини за това. Много от тях са сложни и далеч не са свързани само с училището. Но също така е вярно, че учениците не решават изведнъж да напуснат. Обикновено процесът започва от прогимназията или дори по-рано. Те изпитват затруднения и изостават. Губят интерес и никой не го забелязва или не смята за нужно да се погрижи да навакнат. Имат проблеми в личния си живот и не чувстват достатъчна подкрепа, за да продължат напред и да останат в училище. Не получават подкрепа в дома си или нямат добър пример около себе си, който да ги окуражи да продължат образованието си. И щом веднъж са напуснали, връщането става още по-трудно.

Няма лесни отговори и бързи решения. Но настоящите резултати не са достатъчно добри и нещо трябва да се предприеме. Много от решенията са посочени в други части на доклада – препоръките се фокусират върху:

- да се започва отрано и децата да идват в уще добре подготвени
- в първите години от обучението детето да бъде подпомагано, така че да не изостава
- в прогимназията и в гимназията децата да получават повече информация и съвети относно професионалните възможности в различните сфери
- запознаване с програмите за Професионално и техническо образование (ПТО)
- предоставяне на възможност за натрупване на професионален опит чрез програми като Програмата за професионална правоспособност, курсове за ПТО и програми за сътрудничество като: Careers: The Next Generation, Tech Prep и Career Pathways.

Освен тези препоръки, Комисията вярва, че трябва да се предприемат конкретни действия учениците да бъдат задържани в училище и да се подобрят шансовете им за успешно реализиране във висши учебни заведения и в по-нататъшния им живот.

Комисията смята, че процентът на учениците, завършили гимнази, може в разумни срокове да достигне 90% и това е жизнено важно за бъдещето на програмата в Алберта и провинцията. Само така програмата ще успее да докаже ефикасността си и да подобри настоящия незадоволителен процент на завършващите. Очаква се всяко училище и училищна юрисдикция да докладва за действията, които предприема за задържане на учениците в училище и съответните резултати.

Важните аспекти на общата стратегия трябва да включват:

- стратегии, насочени към различните причини, поради които момчетата и момчетата напускат училище
- ранна идентификация на ученици, застрашени от риск да напуснат. Какво трябва да се предприеме за установяване на учениците от рисковите групи и какво се предприема по техните проблеми.
- адекватни консултации по отношение на професионалната реализация във всяко училище. За планирането на кариерата трябва да се осигуряват повече материали. Учениците и родителите трябва да участват активно и да имат достъп до информацията за планирането на кариерата на децата. Също така в този процес е добре да участват представители на най-различни професии. Учениците трябва да имат пълна и вярна информация за следгимназиалните възможности за образование в техникуми, колежи, технически институти и университети.
- мобилна програма за ученици ,завършващи 12 клас, и успешно прехвърляне към следгимназиални, търговски и промишлени програми.
- възможност за нов подход чрез програмата Инициатива за подобрене на образованието в Алберта. Инициативата за подобрене на образованието в Алберта е уникална и изключително успешна програма, която подпомага иновациите със суми, които позволяват да се прилага и търси нов подход. През 2001-02 г. 16-те проекта на AISI, фокусирани върху повишаването на процента на завършващите, дадоха скромни резултати. Новаторските стратегии за задържане на учениците в училище трябва да са топ приоритет при финансирането и резултатите от тях трябва да се оповестяват, за да могат да се променят традиционните методи за задържане на учениците.
- активно участие на обществени агенции и организации извън училищата.

Причините за напускане са разнообразни и често се простират извън училище. Отговорността за задържането на децата в училище не бива да е само на учебните заведения. Обществените агенции, социални грижи, програмите за борба с употребата на наркотици и алкохол, психолозите и правните програми също трябва да помагат на учениците от рисковите групи. Добре е да се включат и медиите, като окуражават учениците да продължат образованието си.

12. Обширен независим преглед на следгимназиалната образователна система в Алберта.

Следгимназиалната образователна система в Алберта включва колежи, технически институти, университети, предоставящи богат спектър от учебни програми. Както и основното образование в Алберта, следгимназиалното си е спечелило солидна репутация не само в областта на науката, но и в изследванията, професионалната подготовка и бизнеса. В последно време се правят постъпки да се прокарат нови закони, засягащи следгимназиалния сектор.

В същото време, Комисията има не едно притеснение относно следгимназиалната система, вариращи от нуждата след гимназия учениците да се ориентират по-добре до капацитета на следгимназиалните учебни заведения да приемат определен брой ученици, тъй като се очаква желаещите да се увеличат, а след това да могат да се включат в икономиката на Алберта и света. Ако се приложат подходящи стратегии, очакваме процентът на завършващите гимназия да достигне 90. Ако обаче този увеличен брой завършили реши да следва по-нататък, настоящата система няма капацитета да ги поеме. Дори в много следгимназиални учебни заведения приемните изисквания се завишават поради ограничения брой места и средства.

В светлината на тези факти, Комисията вярва, че трябва да се направи задълбочена преоценка на следгимназиалната система с акценти на:

- настоящият капацитет на следгимназиалната система на Алберта да посрещне нарастващия брой ученици и търсене в икономиката.
- приемната политика на коледжите, техническите институти и университети да се съобрази с очаквания брой завършващи. В момента се работи по по-добра координация между гимназиалните и следгимназиалните програми. Тази инициатива трябва да бъде продължена и успеха и трябва да се следи внимателно от независими източници през следващите 5 години. Очаква се тя да включва обширен преглед на приемната политика на всички следгимназиални институции.
- -следене на броя на напускащите следгимназиалните учебни заведения ученици, тъй като техният брой е голям. Имайки предвид значението на точно това образование за отделния човек и икономиката на Алберта, подобно проучване ще посочи причините за напускане, финансовите и социалните загуби и какви стъпки трябва да се предприемат, за да се подобри ситуацията и повече ученици да завършват и следгимназиалното си образование.
- начини за увеличаване гъвкавостта и достъпа до следгимназиално образование.
- възможността на следгимназиалните учебни заведения да използват технологиите в образователния процес.

V.3 Какви училища ни трябва

Учебната програма на световно ниво е важна, за да са подготвени учениците със знания, умения и качества, от които се нуждаят, за да успеят. Но сама по себе си перфектната учебна програма не е достатъчна.

Освен това, са нужни екипи от изключителни директори, учители, училищен персонал, родители и ученици, които заедно да работят за непрекъснато подобряване на резултатите и постиженията на учениците.

Накратко, нуждаем се от училища, които да действат като образователни общности. И макар това да звучи академично или понякога дори изтъркано, то има истинско значение и е предимство за учениците. В Алберта се използват успешно различни модели, както и в цялата страна, и по света. Професионалните образователни общности имат една основна цел – непрекъснатото подобряване на резултатите на учениците. Преподаватели и администратори търсят и обменят информация и прилагат това, което са научили. Техните усилия са насочени към подобряване на тяхната работа, за да могат учениците да постигнат максимални резултати.

Освен концепцията за професионалните образователни общности, училищата трябва да са разположени на места, където:

- учителите имат такива по размер класове, че да могат да обръщат внимание на всяко дете.
- учителите работят ефективно с помощници и други професионалисти, като така могат да се справят с предизвикателствата на деца с по-специални нужди.
- в района има различни обществени служби, които са достъпни за учениците в училището
- училищата функционират като общински центрове, които помагат със средства, експертно мнение и съоръжения на учениците си.

Няма модел, по който да изградим училищата, които ни трябва. Дори според много хора разнообразието от училища е смятано за плюс. Училищата, от които се нуждаем,

може да са различни по размер и подход. Ключът е всички те да са отлични училища с високи стандарти и критерии, които да се изпълняват – места, където всяко дете учи и успява.

Цели

- всяко училище работи като професионален образователен център, като си сътрудничи с родители, членове на общността и общински служби, за да се подобрят резултатите на учениците.
- броят на учениците в клас трябва да позволява на всяко дете да бъде отделено внимание, така че да усвоява материала с лекота.
- всяко училище има достъп до професионалисти, специализирани служби и помощен персонал.
- училищата функционират не само като образователни центрове, но и като места, където децата биват обгрижвани цялостно.
- осигуряване на достатъчно ресурси, за да се поддържат училищата, и да се осигуряват нови учебни заведения, където и когато е необходимо.
- когато образователната система е силна, различните деца и очакванията на родителите могат да бъдат задоволени при избора на образование за децата.
- учебните заведения усвояват ефективно ресурсите, които имат на разположение както в самите училища, така и в общността.

V.3.1 Превръщането на идеята в реалност. Създаването на професионални образователни общности

Препоръки

13. Всяко училище трябва да функционира като професионална образователна общност, за да се подпомогне напредъкът на учениците.

Какво е Професионална образователна общност и с какво се различава от обикновеното училище?

Отговорът идва от Джон Уотърхаус, директор на Основното училище в Авъндейл. Той казва: „От първостепенно значение е да се концентрираме върху ученето, а не върху преподаването.“ В неговото училище три въпроса се явяват пътеводни за действията им по създаването на професионална образователна общност:

1.Какво очакваме от учениците да научат?

2.Как да сме сигурни, че са го научили?

3.Какво предприемаме, когато не са го научили?

Той продължава така: „Въпреки че въпросите изглеждат прости и всяко училище може да твърди, че има отговорите, съсредоточаването върху тях е от решаващо значение за формирането на възможно най-добре подготвените професионалисти.

В професионалните образователни общности преподавателите и администраторите непрекъснато търсят и обменят знания и след това ги прилагат в работата. Целта е всички ученици да постигнат високи резултати, независимо от индивидуалните си различия. Идеята е да се подобри ефективността им като професионалисти и методът им на учене. Ключовите моменти са:

- подкрепа от страна на директорите, които делегат пълномощията и улесняват работата на персонал си.
- еднакви цели за подобряване на методите на учене на учениците и готовност за работа.

- сътрудничество между самите преподаватели - да наблюдават работата на колегите си, да изказват мнението си и да прилагат наученото в намирането на нови решения във връзка с нуждите на учениците.
- способност за анализиране на данни и употребата им като полезни напътствия
- атмосфера на взаимопомощ, адекватна политика за насърчаване на сътрудничеството между членовете на персонала
- обща отговорност за резултатите на учениците.
- и преди всичко да се предвиди достатъчно време, за да могат учителите да работят заедно, да оценяват работата на учениците си и постоянно да подобряват резултатите им.

Проучването на професионалните образователни общности показва следните ползи от тях:

- за персонала ползите включват: намаляване на изолацията на преподавателите и по-голяма всеотдайност в работата, обща отговорност за успеха на учениците, добро преподаване, осъзнаване на ролята на доволния от преподаването си учител и как това помага на учениците, значителен напредък към адаптирането на преподаването към нуждите на учениците, също така по-голямо удовлетворение, готовност за работа и по-висока посещаемост на часовете.
- за учениците ползите са: по-малък процент напуснали, по-малко пропуснати часове и отсъствия, по-леко възприемане на материала и развиване на критично мислене, по-висок успех по математика, природните науки, история, литература и по-малки разлики в постиженията на ученици, произхождащи от различна среда.

Тук, в Алберта няколко училища предприеха стъпки за изграждането на професионална образователна общност, обикновено подпомогнати от Инициативата за подобрене на образованието в Алберта. Комисията смята, че това е положителен модел с голяма полза и за преподавателите, и за учениците. Когато това се осъществява под умело ръководство от страна на директори и преподаватели, моделът се приближава максимално до идеята на Комисията какво всъщност представлява отличното училище. Тя е свързана и с други препоръки за подготовката и професионалното развитие на учителите, за силното и умелото ръководене от страна на директорите и плановете на всеки учител за подобряване на резултатите.

V.3.2 Превръщането на идеята в реалност. Препоръки за бройката на класовете

14. Установяване на средна бройка ученици за клас, еднаква за цялата провинция.

- препоръчва се средната бройката да варира, а не да се установи твърдо със закон.
- училищните юрисдикции трябва да са готови да приемат съответните промени в това отношение. Това означава средната бройка не да бъде еднаква за всеки клас, а по-скоро да се установи средна бройка за съответния район.
- препоръчителна бройка:
 - детски градини – 3-7 ученици
 - от 4 до 6 клас – 6-23 уч.
 - от 7 до 9 клас – 9-25 уч.
 - от 10 до 12 клас – 12-27 уч.
- бройката е добре да се преценява от всяко училище в зависимост от по-специалните нужди на учениците в района – при ученици, чийто първи език не

е английски, и ученици от рисковите групи е добре тя да е по-малка от средната за областта, това важи и за класовете по професионална подготовка заради мерките по безопасност.

- училищните юрисдикции трябва да докладват ежегодно средната бройка за клас, на която са се спрели и съответно да могат да се аргументират дали или защо не са се съобразили с нея през учебната година.
- провинцията трябва да предостави адекватни суми на училищата според бройката деца.

Въпросът с бройката е може би най-обсъжданият. Комисията постоянно чуваше, че трябва да се направи промяна в тази област, за да се осигури възможност децата да учат в класове, където на всяко едно да бъде обръщано вниманието, от което се нуждае и заслужава. В това отношение 90% от хората са съгласни, че именно размерът на класа е от основно значение за качествено обучение.

Родители, учители и други вярват, че размерът на класа не е без значение. Отговорите на въпросника на Комисията посочиха яркото изразено желание размерът на класовете да бъде намелен. 80% изтъкнаха, че трябва да се установи горна граница за броя деца в клас, особено за основното образование.

Проблемът с броя деца в клас е от основните в образователната система като цяло. Намалването на бройката в първите класове е от огромна полза за децата от бедни семейства и от малцинствата. Фин е документирал ползата от това при деца, които са посещавали по-малки класове в 3 или 4 последователни години. До 2002 г. 32 щата в САЩ са приложили програмата за намаляване на класовете и/или са постановили максимална бройка със закон.

Един от най-важните проекти по намаляването на класовете е проектът STAR в Тенеси. Той е 4-годишен експеримент, при който детските градини са разделени на такива с групи от по 13-17 деца и такива с по-големи групи от 22-26 деца или още по-големи групи с постоянен помощен персонал. Резултатите са следните:

- значителна разлика е отчетена при трите групи детски градини, като всяка следваща година тя се е засилвала. Като цяло децата от по-малките групи дали далеч по-високи резултати при усвояване на материала.
- не са отчетени разлики при групите с помощен персонал и тези без
- при по-малките групи предимствата са били еднакви и за момичета, и за момчета.
- ползите за децата от малцинствата, посещавали по-малките групи, били далеч по-големи в сравнение с другите градини.
- Учениците, посещавали по-малки групи в детската градина, дали по-високи резултати в 4 клас, полагали повече усилия за образованието си, били по-инициативни и по-общителни.

Освен подобренията в постиженията и поведението, Фин забелязал и следното:

- готовността за работа на учителите се повишила, те прекарвали повече време в преподаване, отколкото в опити да се справят с дисциплината. Били по-рядко прекъсвани в час.
- участието на учениците в учебната дейност се повишило и броят на повтарящите класа намалял.
- присъствието на помощен персонал не се отразявало върху проблемите на преподавателите по отношение на дисциплина и преподаване.

В последвалите наблюдения се оказало, че ползата от проекта STAR по отношение на математиката, литературата и природните науки били видими дори в 8 клас.

В Уисконсин бил проведен 5-годишен проект за подпомагане и подобряване успеваемостта на ученици от бедни семейства, като била намалена бройката на учениците от 1 до 3 клас. По време на обучението си учениците от по-малките класове в 1 и 2 клас се справяли далеч по-добре от тези в по-големите класове. Не са отчетени разлики при клас от 15 души с един преподавател, 30 души с двама учители, които преподават в еки, или 30 души с 1 преподавател плюс допълнителен учител по четене, езикови умения и математика.

След оценката на въпросната програма се установило, че в по-горните класове успеваемостта на тези деца не намаляла:

- когато резултатите от програмата са съотнесени към други деца с различен социалноикономически и етнически статут, се вижда неспирният напредък на участвалите в програмата от 1 до 3 клас.
- от края на 1 до края на 3 клас ползата от програмата се отчита във всички тестове.
- от края на 2 до края на 3 клас ползата от програмата е видима в тестовете по граматика и четене.
- увеличаването на броя ученици в клас намалява успеваемостта на децата. Всеки един добавен ученик в клас от 15 деца и един учител води средно до пониски резултати на тестовете с 1 точка.
- не са отчетени значителни разлики при класове от 15 деца с един учител и клас от 30 деца с двама учители.
- основно предимство от намаления брой ученици в клас е засилената индивидуализация.

Въпреки че ползата от по-малките класове при по-малките деца е очевидна, не е ясно на какво точно се дължи тя. Според Фин: „Най-силната хипотеза е, че в тези класове поведението на децата е по-добро. Те са по-ангажирани с образователния процес и по-рядко прекъсват часа с лошо държание. По тази причина учителите имат повече време да преподават, вместо да въдворяват ред. Има повече време за контакти между ученици и учители, повече възможности за даване на инструкции на децата и по-добра техника на оценяване.

Дотук стана ясно, че размерът на класа има значение – но успеваемостта на учениците няма да се подобри само от това. Изключително важно е децата да са ангажирани с учебния процес и да имат добре подготвени преподаватели. Което означава, че учителите трябва да използват ефективни преподавателски техники, за да имат по-голяма посещаемост на часовете.

Важността на другите фактори, освен намаляването на класовете, се вижда от друг експеримент, проведен в Калифорния. Според него класовете от първи до трети доброволно се намалявали до 20 души. В програмата са участвали 1.8 милиона деца. При този експеримент връзката между резултатите на учениците и намаляването на класовете била неубедителна. Анализът на програмата сочи, че подобренията най-вероятно са настъпили в следствие на:

- интегрирането и на други реформи
- даването на по-голяма местна свобода, като се намали броят на учениците в клас до 20
- поощряването на отделните общини да експериментират с алтернативни стратегии за намаляването на класовете.
- проучване защо и как работи намаляването на класовете и откриването на най-добрите варианти.
- осигуряване на достатъчно средства и подготвени преподаватели.

Никой не знае кой е оптималният брой ученици за първите класове, според някои проучвания при брой на децата над 17 за класовете от първи до трети е по-вероятно резултатите да са по-слаби.

За ползите от малките класове след 3 клас проучванията не са така много и ясни. Всъщност са проведени изключително малък брой експерименти в тази област. Но Международната програмата за оценяване на учениците (PISA), приложена в 32 страни, върху грамотността и знанията по математика на 15-годишните показва, че ако бройката на учениците заедно с учителите надвиши 25 човека, успеваемостта в предмети като литература, математика и природни науки намалява. В проучването на PISA се твърди, че резултатът от тест, който е с 10 точки по-висок в едно училище в сравнение с друго, се отдава на средно 3.3 ученици по-малко на учител.

Въз основа на факта, че по-малкият брой деца в клас през първите класове се отразява на успеваемостта на учениците, се предполага, че същото важи и за по-големите деца, но има вероятност това да има по-малко значение в сравнение с първите класове. Проучването на PISA е стигнало до заключението:

3 провинции са въвели със закон указания за броя ученици в клас за всички класове.

- В Квебек това важи и за средния, и за максималния брой ученици. Средно 18 и максимално 20 в детските градини и средно 30 максимално 32 - за училищата.
- В Ню Брунсуик, максималният брой ученици до 2 клас е 25, за трети е 30, от 4 до 6 – 32, от 7 до 12 – 33. Комбинираните класове имат по-малък брой ученици.
- В Онтарио средният брой ученици до 3 клас не бива да надвишава 24, до 8 клас не бива да надвишава 24.5, а от 9 до 12 клас не бива да надхвърля 21.

В момента в Алберта няма указания за големината на класа. Проучване показва, че средният брой деца в клас е 19.5 за детската градина, 23.2 от 1 до 6 клас и 25.5 от 7 до 9 клас. Тези цифри са малко по-ниски за предходната година, но се очаква да са по-високи за учебната 2003-04. Средният брой е по-висок в градските райони в сравнение със земеделските. От гледна точка на сградите училищата в Алберта са подходящи за класове от по 25 деца.

Комисията смята, че броят на учениците в клас за основните класове трябва непременно да се намали в провинциалните райони. И макар да няма данни за по-горните класове, Комисията вярва, че там е добре да се направи същото. Така децата ще получават повече внимание от учителите си. Що се отнася до гимназията, там може бройката да варира. Класовете в професионалните училища трябва да са по-малки поради естеството на образованието, в другите училища броят може да е значително по-висок.

Комисията не препоръчва да се предприемат спешни законови мерки в тази насока. Подобна мярка би довела до редица административни затруднения, когато се достигне максималният брой деца в клас, а няма къде другаде ученикът да учи.

Установяването на размера на класа подсигурява родителите и учителите. В допълнение към резултатите от проучванията, сочещи, че по-малките класове са по-удачни, един от най-силните аргументи в защита на тази политика е, че това ще изгради доверие у родителите, че децата им ще получат отлично образование и ще им бъде отделено специално внимание в зависимост от индивидуалните им нужди. И когато училищните юрисдикции ежегодно докладват тези цифри, ще се води отчетност, и така ще се следи дали указанията за броя се спазват.

Комисията препоръчва, когато тези указания започнат да се прилагат в отделните райони, да се направи и проучване на въздействието, което имат те върху постиженията на учениците кои ученици имат най-голяма полза от тях и при какви условия, колко ще струва и кои фактори допринасят за най-високите резултати. Това

проучване трябва да е дългосрочно, за да могат да се съберат точни данни, които по-късно да помогнат за пригаждането на указанията към съответните условия.

15. Да се изостави съотношението ученици-учител и да се замени с мерки за размера на класовете и видовете помощ, оказвана от преподаватели и помощен персонал в класната стая.

Терминът съотношение ученици-учител често предизвиква объркване. Много хора смятат, че това е съотношението на учениците и учителите в една класна стая, но всъщност става въпрос за всички професионалисти, които включва персоналят – преподаватели, асистенти, съветници, чиновници и всички други, които подпомагат учебния процес. Дефиницията кои точно професионалисти трябва да влизат в това съотношение варира и в резултат се получава противоречие какво всъщност значи терминът.

Като алтернатива Комисията препоръчва да се приложат две отделни мерки за наблюдение на образователната система:

- размера на класа – всяко училище и училищна юрисдикция трябва да докладва действителния брой на учениците в клас, особено на онези, които са обучавани само от един преподавател. Този брой е по-важен от броя на преподавателите за развитието на детето.
- подкрепа за училищата – трябва да се проследи и докладва, с какво разполагат учениците като специализирани служби, съветници, асистенти и т.н.

V.3.3 Превръщане на идеята в реалност. Осигуряване на адекватен брой учебни часове за учениците

16. Да се гарантира определен брой часове за преподаване на учениците и да се осигури гъвкавост в програмата, за да може професионалната образователна общност да функционира ефективно.

В момента в основните и прогимназиалните училища са гарантирани 950 учебни часа всяка година. Известна гъвкавост може да бъде осигурена на учениците от първи клас, за да бъде по-лек преходът им от градината. В гимназията учениците трябва да имат по 1 000 часа годишно.

Според Комисията трябва да се поддържа определен брой часове, за да може всичко заложено в програмата да се усвоява, без това да отнема от останалото време на учениците.

Комисията предвижда регламентиране на учебните часове за самите учители. В отделните райони изискването колко учебни часа трябва да проведе един учител е различно. Клаузата, свързана с този брой, е премахната от договорите. Максималният брой часове, прекарани в класната стая, се увеличи през учебна година 2003-04.

Да се добие цялостна картина колко часа работят учителите, е трудно и сложно. Освен прекараните часове в клас, те губят време за подготвяне на уроците, оценяване на контролни работи, консултации с ученици, родителски срещи, индивидуални часове с ученици и организиране на извънкласни занимания. Според проучванията в Алберта, учителите работят около 52 часа на седмица.

Заради вариращите дейности, с които са ангажирани учителите, Комисията не е в състояние да прецени какъв трябва да е броят на часовете, прекарани в клас. Това зависи от училищните юрисдикции и самите учители. Училищните бордове и училищата трябва да бъдат гъвкави в организирането на учебната програма в зависимост от нуждите на учениците си.

За да могат училищата да се превърнат в професионални образователни общности, трябва да се предвидят часове, в които учителите да могат да обменят опит и идеи, да оценяват постиженията на учениците и да търсят начини за подобряване на

успеваемостта им. От опита на някои училища следва, че може да се отделят часове за това в самата учебна програма.

17. Окуражаване на училищата и юрисдикциите да търсят алтернативи за организация на учебната година.

В повечето училища в Алберта учебната година е от септември до юни, стара традиция, свързана с факта, че районът е бил земеделски. Комисията смята, че могат да се потърсят алтернативни начини да се организира годината. В Австралия например учебната година е разделена на 4 срока с 5-6 седмици ваканция през най-горещите месеци. Опитът показва, че това помага особено на учениците от рисковите групи да не се връщат назад по време на по-късите ваканции, също намалява риска от преумора на учителите.

В Алберта известен брой училища експериментират с алтернативни начини на организиране на годината. През 2003-04 над 60 училища работят по целогодишни програми. Добре е тази възможност да се проучи, за да се прецени въздействието на преподавателските стратегии и постиженията на учениците. Пригаждането на учебната година според нуждите на района ще помогне да се използват най-рационално всички възможности, особено в бързо разрастващите се населени места, където училищата не разполагат с достатъчна база.

V.3.4 Превръщане на идеята в реалност. Увеличаване на достъпа на учениците до консултации и друго специализирано обслужване.

18. Да се осигури достъп на всички ученици до адекватни консултации и друго обслужване, за да се повиши успеваемостта им.

Комисията често чува за недостига на този тип обслужване по училищата, особено на съветници, библиотекарите, асистенти, обслужващ персонал. Всички тези хора трябва да работят заедно и да сътрудничат на учителите, за да помогнат на децата да успеят.

Комисията смята, че всички ученици трябва да имат достъп до професионални и лични консултации. Непрекъснато се говори, че съветниците не достигат, а по-голямата част от тях са ангажирани с лични консултации с учениците и така не остава време за обсъждане на техните бъдещи професионални и образователни възможности. Указания за назначаването на съветници и броят им не са регламентирани, но в някои училища са взети мерки за улесняването на собствения им учебен процес.

Съветниците имат жизненоважна роля за професионалното насочване на учениците. Те трябва да снабдяват учениците и родителите с точна информация за различните професии и следгимназиалните възможности за децата им, както и да помагат във вземането на правилното решение от ученика. Комисията често чува, че заради собствения си опит и образование съветниците обикновено предлагат на учениците да продължат образованието си в университет. Това нерядко се повтаря като ехо от родителите, които на практика не знаят за останалите възможности за обучение след завършване на гимназия – за усвояване на занаят или друга професия. Съветниците трябва да са запознати с другите варианти и да са в състояние да дадат подходящ съвет на учениците си. Също така хората, работещи в бизнес сферата, промишлеността и социалните агенции в района, трябва активно да съдействат, предоставяйки възможност за практика и така да помогнат в професионалния избор на децата.

Комисията смята, че съветниците могат да бъдат подпомагани в тази си дейност от добре подготвен помощен персонал, който да разполага с необходимата информация в тази сфера и да я предоставя на ученици и родители.

Комисията научи, че броят на библиотекарите в училищата драстично е спаднал. Проучване в района на Алберта показва, че в периода 1978-2000 г. броят на библиотекарите е намалял от 550 до 106. Проучването завършва така: „Ако училището е загрижено за грамотността и успеваемостта на учениците, ще инвестира в библиотеката на училището си и в назначаването на професионални библиотекари.“

Професионалните библиотекари предоставят информация за това къде в интернет може да се открие съответната литература. Те помагат на учителите да черпят информация от различни източници, за да подготвят часовете си. Те обучават децата да търсят сами информация в интернет, да я използват правилно и ги насърчават да развият личната си преценка по отношение на съответната информация. Умения, които ще са им необходими в професионалната им реализация.

Освен до съветници и библиотекари, децата трябва да имат достъп до логопеди, лингвисти и широк спектър от помощни преподаватели, които да ги напътстват.

Училищата трябва да търсят всякакви алтернативи, за да си осигурят такива специалисти. Това може да включва почасови договори, пътуващи съветници, поддържане на връзка чрез средствата за масова комуникация с различни професионалисти или предоставянето на информация за такива. Това вече е приложено в здравеопазването и е добър пример за образованието.

V.3.5 Превръщане на идеята в реалност. Нови връзки между образователните институции

19. Чрез телекомуникациите да се поддържат връзки между образователните институции, които да осигуряват незабавен достъп до специализирано обслужване и съвети за учители и родители.

Представете си...учител има нов ученик от Сомалия и не разбира езика и културата му. Учителят и ученикът са в затруднение. Към кого да се обърне учителят за съвет? Или учителят е изправен пред предизвикателството да работи с дете, нуждаещо се от по-специално внимание. Техниката, която той използва, не дава резултат. От кого да поиска съвет? Или пък родители, които се опитват да помогнат на детето си с домашното, но не го разбират.

Във всеки от тези случаи незабавният достъп до съвет и помощ е безценен. С разрастването на СуперНет може да се използва сроден подход за образователната система. Обслужващият персонал ще е например от наскоро пенсионирани се преподаватели, специалисти и професионалисти, които могат да дадат съвет или да окажат помощ незабавно или най-малкото да пренасочат нуждаещия се към друг източник.

V.4 Превръщането на училищата в центрове за цялостно обгрижване на децата

20. Училищата да се превърнат в широкоспектърни центрове, целящи да посрещнат всяка нужда на децата и младежите.

Много от услугите, от които се нуждаят децата, далеч надхвърлят възможностите и опита на училищата. Асоциацията на училищните бордове в Алберта сигнализира Комисията, че има тенденция към повишаване на очакванията към училищата, че те могат да откликнат на всеки проблем на учениците си.

Реалността е, че те не могат да го сторят. Положени са много усилия, за да могат децата да ползват услугите на училището дори когато не са в самата сграда, но учебните заведения все още не са широкоспектърни центрове. Не е необходимо това обслужване да бъде под ръководството на самото училище, то може да бъде използвано като допирна точка между децата и специалистите, когато става въпрос за съветници, здравни услуги, помощ от психолози, социални работници, програми за деца от рисковите групи. В някои случаи може само да се използва територията на училището, в други то просто да предоставя необходимата информация.

Подкрепа за този аспект от програмата трябва да дойде от правителствени организации и общински агенции, за да не бъде прехвърлено цялото бреме само върху училищата. Някои от промените може да изискват намеса на общините, за да може на

територията на учебните заведения да се извършва дейност, която не е пряко свързана с образованието, но е в помощ на децата.

21. Насърчаване на съвместна употреба на помощни средства, програми и услуги от различни учебни заведения заедно с цялата общественост.

Помощните средства са скъпи за изграждане и поддръжка. Всички училищни бордове се борят да осигурят средства, да се създадат нови удобства или да се модернизират и поддържат вече съществуващите.

Комисията научи за проблеми от особено естество във връзка със съвместната употреба на учебната база. И по специално от Католическите училища, които се боят, че това ще засегне мисията им. Но има и успешни примери:

- Trillum Centre в Шерууд парк, включително Elk island public schools, Католическото училище на острова, Edmonton и Area Child и Family Service. За гореспоменатите цели те ще ползват обща база и сгради, но физкултурните салони и детските площадки ще са отделни.
- Fox run school/Mother Teresa school Chinook's Edge School Division Red Deer Catholic поделят общи сгради, лаборатории, студия и кухня. Отделните физкултурни салони могат да се комбинират при нужда.
- Grande Prairie Community Knowledge Campus в Гранд Преър, включително Grande Prairie Public School District, Grande Prairie Roman Catholic Separate School District и т.н. На едно и също място Католическият борд ръководи гимназия, а общинският борд смята там да построи втора гимназия до 2007 г. Франкофоският борд също иска да участва. Съвместно с местните спортни клубове на това място ще бъдат изградени ледена пързалка и футболно игрище.
- Други учебни заведения предоставят територията си, за да могат деца от други училища да се хранят на нея, да ползват медицинска и зъболекарска помощ, за курсове по ограмотяване на възрастни и други. При някои проекти съвместно ще се ползват библиотеки, шкафчета за учебници, мултимедийни зали за видеоконферентна връзка, фитнес зали, като учениците от различните училища ще ползват базите по различно време. Други училища ще предлагат курсове, които ще улеснят преминаването във висшите учебни заведения.

В град Едмънд базата е изградено съвместно между Общината, училищните бордове, Организацията за развитието на инфраструктурата на Алберта и редица други. Комисията е склонна да вярва, че това е посоката, в която трябва да се върви и за в бъдеще.

„Училищата занапред ще се изграждат на централни места като мултифункционални кампуси, които обслужват учениците и желаещите да се учат от всички възрасти. В допълнение, за тях ще работят редица други служби в услуга на об-вото. Те ще са като маяци в сърцето на населеното място, ще са адаптивни, гъвкави и достъпни.”

Описаните модели са отлични примери на сътрудничество между обществените и училищните бордове, общинските агенции, общината и следгимназиалните учебни заведения. Комисията горещо препоръчва на училищните бордове да потърсят подобни варианти на сътрудничество в областта на спорта, изкуствата, технологиите, за да оползотворят възможно най-добре ограничените си средства.

Комисията насърчава училищните бордове да работят в сътрудничество с общините по места и да планират заедно изграждането на подобни бази и съоръжения.

V.5 Изграждане и поддръжка на училищата

22. Осигуряване на достатъчно средства за ремонтване на съществуващите училища и строежа на нови, където е необходимо.

Бюджетът за 2003 предвижда 450 милиона долара за проекти, свързани с училищата, които ще продължават през следващите 3 години, включително 226 милиона за разширяване на училища и строеж на нови и 224 милиона за реконструкции. Тези пари са отделно от предоставения в последните 3 години 1 милиард по програма New Century School Plan.

Въпреки значителните инвестиции, в Алберта все още изпитваме затруднения за осигуряване на средства за поддръжка, които са оценени на 1.2 милиарда. Имаме недостиг на площ в някои училища заради бързо нарастващото население, а пък в други тя е в излишък. Излишната училищна площ в целия регион се равнява на 140-150 средни по големина училища. Този проблем ще става все по-тежък в следващите години, тъй като се очаква броят на новопостъпващите деца да намалее. Поддръжката на тази излишна площ гълта допълнителни средства.

През последните години е отхвърлена много работа във връзка с тези проблеми и са направени планове за усвояването на пространството. Комисията подкрепя това и се надява, че общините ще се постараят да осигурят достатъчно средства за ремонт на съществуващите училища и строежа на нови, където са необходими. Съветваме училищните юрисдикции да се погрижат за излишната площ и да предприемат стъпки за поддръжката на по-малки и нефункционални училища само когато не са възможни по-удачни варианти. Макар проучванията да сочат добри резултати от по-малките училища, поддръжката на много малки училища е скъпа и може да изложи на риск учебната програма, но също и да попречи на изграждането на училища в районите с нарастващо население, където нуждата е належаща.

23. Общо финансиране на строежи и ремонти, както и на поддръжката на училища, в рамките на бюджета на Алберта.

В момента финансирането на образователния процес се осъществява от бюджета за образование на Алберта. А ремонтите, строежът и поддръжката на училищните сгради - от Агенцията за развитието на инфраструктурата на Албръта. Това е сравнително скоросна промяна, направена, за да се даде възможност на Министерството да участва с експертизи и да бъде обърнато по-сериозно внимание на поддръжката и инфраструктурата. Училищните бордове, бизнес партньори, надзорници като цяло одобряват рокадата, но посочват като проблем, че в момента се е получил дисбаланс между финансирането на поддръжката и строежите и сумите отделяни за образователния аспект от отговорностите на училищните бордове.

Комисията се сблъска с множество оплаквания от неадекватността на финансирането на поддръжката на учебните заведения към днешна дата. Поддръжката включва плащането на таксите и регулярното поддържане на сградите и е важна за доброто функциониране на училищата. Създаването на нови училища и вземането на решения кога съществуващите да бъдат ремонтирани са също важни въпроси. Когато родителите се притесняват за това, те очакват Министерството на образованието да поеме своята отговорност.

Комисията смята, че всички аспекти от финансирането на образователната система трябва да се съблюдават от едно министерство. Така ще се осигури цялостен поглед върху необходимите суми, за да може образователната система в Алберта да разполага с единен бюджет и да държи едно министерство отговорно за адекватното отпускане на средства, свързани с всички аспекти от образованието. Освен това, така ще могат да се сравняват отпусканите суми с тези на другите провинции.

Проблемите, свързани с финансирането, са обособени в следващата част от доклада ни.

V.6 Осигуряване на безопасни училища и позитивен избор

24. Училищата трябва да насърчават положителното отношение, доброто поведение и респекта към другите, да осигуряват безопасна обстановка за учениците и да се вземат мерки в случаите на обезпокоително държание.

Всяко дете трябва да ходи на училище без да се бои, че ще стане обект на тормоз или насилие от другите ученици. В повечето случаи училищата в Алберта са безопасни. Но имаме причини за тревога заради нарастващия брой на случаите на тормоз и неприемливо поведение в училищата ни, както и из цялата страна.

Много училища предприеха стъпки за разрешаването на тези проблеми чрез програми като Safe and Caring Schools, Lions Quest и др. и програми за ефективно подпомагане при поведенчески проблеми. Основното е, че подобно заплашително поведение няма да се толерира в училищата в Алберта.

Училищата трябва да вземат под внимание ценностите, които защитава този доклад. И непрекъснато трябва да стимулират изграждането на емоционална култура, да прилагат техники за разрешаването на конфликтите и проблемите на характера, и да работят съвместно с партньори, които да подсилват позитивното поведение в училище, в дома и в обществото.

25. Не бива да спира осигуряването на възможно най-добрия избор за родители и ученици, като в същото време, обществените училища биват подобрявани и съхранявани.

Процфтяващата образователна система е крайъгълен камък за развитието на об-вото в Алберта. Жителите на Алберта са големи поддръжници на образователната система, също държат да имат възможност да избират между обществени, частни, чартърни, франкофонски училища, дистанционно обучение и частни учители. Този избор има много положителни страни, включително кара системата да се стреми да отговори на изискванията на родителите. Но също така Комисията се страхува какви последиствия може да има неограниченият избор върху системата.

В случая с частните училища Комисията чу редица аргументи за и против съществуващия начин на финансирането им, което в Алберта е едно от най-щедрите в цялата страна. Комисията не препоръчва промяна във положението.

26. Да се поддържат ограниченията за броя на чартърните училища, както и за дължината на договорените срокове, и да се увеличат усилията информацията за резултатите, които постигат, да бъде включена към останалата за образователната система.

Алберта е единствената провинция в страната с чартърни училища. Според настоящата политика максимално допустимият брой за тях в цялата провинция е 15. Те трябва да бъдат одобрени от Министерство на образованието, одобряването им се осъществява при определени условия. Сроковете им могат да се увеличават само веднъж. В момента одобрените Чартърни училища са 13.

Чартърните училища направиха предложения тяхното одобряване и финансирането им да продължи и след изтичането на изпитателните срокове. Комисията установи, че макар тези учебни заведения да са създадени като новаторски и с идея да споделят опита си с останалите учебни заведения, на практика обменяне на опит почти не е осъществено.

Комисията препоръчва броят и сроковете за тези училища да се запазят като досега, както и да се направят усилия те да споделят информацията за постигнатите резултати с останалите учебни заведения. Така ще спазят първоначалното си обещание и ще прокламират нововъведенията в цялата провинция. В края на срока чартърните училища трябва да изберат да функционират като алтернативна програма, да минат под съответната училищна юрисдикцията или да се опитат да бъдат признати като независими учебни заведения.

V.7 Успех за всяко дете

В класовете в Алберта са събрани най-различни ученици с разнообразни умения, интереси, произход, езици, култура и религия. Всъщност, на това се базира образователната ни система и тенденциите, които ще продължат да се развиват в бъдеще.

Днес класните стаи в Алберта са пълни с даровити деца или такива, които имат по-особен талант, други имат леки или средни увреждания, а някои са с тежки. Те включват деца, които идват от различни домове, семейства и общности, такива, които са от бедни или много богати семейства, които живеят в големите градове или в отдалечени земеделски райони. Те включват коренното население, метиси, ескимоси, деца на емигранти, които са нови в Канада и Алберта, и деца, чийто първи език не е нито английски, нито френски.

Разнообразието е огромно. Общото помежду им е, че всяко дете носи със себе си в класната стая своята уникална дарба, умения и мечти и всяко от тях заслужава шанс за успех.

Да се осигури успеваемост за всички, е трудно и сложно предизвикателство. Въпреки че причините не са ясни, броят на деца с по-специални нужди и поведенчески проблеми се увеличава драстично. Общеизвестен факт е, че през последните години има голям прогрес, но постигнатите резултати по отношение на завършване на гимназиалното образование и продължаване във висши учебни заведения при коренното население и при метисите са много ниски. Комисията често чуваше за сериозните затруднения, които срещат учителите при опита си да отговорят на нуждите на толкова различните деца в класните стаи.

Учебните заведения в Алберта имат дългогодишна практика да приемат с отворени обятия всички деца. Въведени са широк спектър от методи, алтернативи и специализирани програми за децата с по-специални нужди, с цел увеличаване на шансовете им за успех. Макар че силата на учебната система в Алберта се корени в разнообразието, то оказва значителен натиск и върху нея самата и всички, които са част от нея – ученици, родители, учители, директори и училищни бордове. Прилагат се разнообразни комбинации от програми, стратегии и източници, за да може всяко дете в клас да получава максималното. Това включва добре подготвени учители, които могат да отговорят на нуждите на отделните деца, разнообразни техники и стратегии. Също така съвременна учебна програма, която се базира на различието на децата в Алберта. Използват се програми и стратегии, за да могат децата от рисковите групи да не изостават. Трябва систематично и непрекъснато да бъдат оценявани специалните програми, както и резултатите от тях. И не бива да се забравят адекватните ресурси – не само финансовите, но и учебната база, средствата за подпомагане на децата с по-специални нужди, както и добре подготвените професионалисти и експерти в различните области.

Цели

- -всички деца имат възможност и нужната подкрепа, за да успеят в училища, които отчитат и приемат различието.
- -децата от коренното население да демонстрират същата успеваемост като останалите в обстановка, където културата и ценностите им си зачитат и подкрепят.
- -осигуряват се гъвкави програми и назначения, за да посрещнат нуждите на учениците и да им дадат най-добрия възможен шанс за успех. Вариантите за учениците с по-специални нужди варират от пълна интеграция до специализирани програми, зависещи от индивидуалните нужди на конкретното дете.

- -предприети са конкретни мерки да бъдат идентифицирани застрашените деца и да се подобри възможността им да успеят.
- -преподавателите да са добре подготвени професионално и непрекъснато да се стремят към развитие, за да задоволяват нуждите на учениците си, включително на тези от коренното население, рисковите групи, такива с по-специални нужди, даровити деца или чийто матерен език, култура и произход са чужди.

VI. Инвестиции в бъдещето на нашите деца

Стремежът на комисията и на всички жители на провинция Алберта е към реалност, в която всяко дете учи и всяко дете успява. Това изисква не само конкретни действия, очертани от препоръките на Комисията, но също така и значителни финансови инвестиции в бъдещето на децата на ни.

Финансирането на образователната система на провинция Алберта беше последователно увеличавано през периода на консултациите на Комисията. От средата на 90-те години се е увеличило финансирането на училищата, но и различията между децата в класната стая и в същото време ние продължаваме да очакваме, че децата на Алберта получават най-доброто възможно образование, което можем да им осигурим. Това означава, че има ясни сигнали, че възможностите на системата са достигнали до краен предел.

Комисията беше настоятелно убеждавана, че няма по-добра инвестиция от тази в бъдещето на нашите деца. Добре образовани деца, които идват в училище готови да учат, имат по-голям шанс да бъдат здрави и да живеят продуктивно. Те имат и по-голям шанс да получат добре платена работа и да бъдат личности, които допринасят за своята общност. По-голяма е и вероятността да получат уменията, от които нашата икономика се нуждае, особено ако гледаме в бъдещето, когато идеите и иновациите ще бъдат от решаващо значение.

Комисията внимателно изследва три ключови области:

Адекватността на сегашното финансиране – Няма голяма полза, ако просто се прибавят още ресурси за нови инициативи, ако сегашната база за финансиране не е подходяща, за да посрещне текущите нужди и очаквания. Оценявайки адекватността на сегашното финансиране, Комисията също така направи преглед и на Обновената Финансова Рамка. Тя беше разработена от екип от представители на образователната система под ръководството на Alberta Learning.

Цената на новите инициативи, предложени от комисията - Много може да бъде направено в рамките на съществуващите ресурси на училищата. Не всяка нова идея изисква допълнителни средства. Но някои от инициативите, препоръчани от комисията, са особено важни и ще изискват допълнителни ресурси, за да бъдат приложени на практика.

Потенциални източници на доходи – По-голямата част от финансирането би трябвало да продължи да идва от правителството на провинцията. Би било добре също да се проучат и възможностите за допълнителни приходи. Понастоящем средствата за образование идват предимно от два източника – генерални приходи от провинцията/64%/ и данъци върху имуществото, които се пренасочват за образование/36%/. Те се събират от цялата провинция и след това биват преразпределяни на принципа на справедливостта.

Нещо повече - в нашия доклад са направени някои препоръки за подобряване на отчетността чрез изисквания към правителството, училищните власти и самите училища да се отчитат постоянно относно серия от важни мерки. Ние не можем да

очакваме, че ще инвестирме значителна част от парите на данъкплатците в образователната система и в същото време да не изискваме пълна, точна и ясна отчетност за това как тези ресурси са използвани за постигане на най-добрите резултати за децата на Алберта.

VI.1 Инвестици в бъдещето на нашите деца - Осигуряване на адекватно финансиране на сегашната образователна система

Препоръки

Опитът да се внесе яснота относно финансирането на областните училищни съвети прилича на ходене през лабиринт. Данните, предоставени от различни организации и от провинцията, не са съпоставими. Те не се базират на еднакви предположения и на еднакви периоди от време.

И е очевидно, че няма съгласие по въпроса дали финансирането е адекватно, колко още би могло да бъде необходимо и как то би трябвало да бъде похарчено.

Комисията прегледа редица изследвания относно финансирането. Бяха и бяха открити сериозни пропуски при оценяването му. Редица фактори не са били отчетени в методите, използвани от изследователите. По тази причина комисията не прие заключенията от тези проучвания и вместо това извърши своя собствена оценка.

С помощта на финансови консултанти комисията оцени наличната информация във връзка с адекватността на сегашното финансиране. За целта на това оценяване:

Сумите за финансиране от страна на провинцията, потвърдени от независимата Price Waterhouse Coopers през януари 2000 г., бяха приети за точни.

Учебната 1995-96 г. беше приета като база за сравнение. Мнозина настояваха, че оценяването на сегашното финансиране би трябвало да се сравнява с това от края на 80-те години. Това е периодът преди да бъдат направени намаленията на средствата за образованието като част от цялостния балансиран бюджет на провинцията. От друга страна, непосредствено преди 1995-96 г. бяха извършени значителни промени в начина на финансирането на образователната система. Това прави сравненията преди и след този период трудни и несигурни. Още по-важно е, че провинцията поема контрола върху пълното финансиране на областните училищни съвети, събирането на данъците върху имуществото, предназначени за образование и преразпределянето им обратно към училищата. Дори и анализът от 1995-96 г. нататък да не дава пълна историческа картина, то ние можем да сме сигурни, че сравненията ще се базират на един и същ модел на финансиране. Ние приемаме, че основните промени във финансирането бяха направени непосредствено преди 1995-96 г., включително петпроцентно намаление на заплатите и цялостно намаление на разходите за образование от 7.4%. За сравнение, намалението в останалите департаменти е било по-голямо.

Оперативните разходи и тези за поддръжка не бяха взети предвид за целите на този анализ. Някога те са били предвиждани като част от бюджета на Alberta Learning, но сега са част от бюджета за инфраструктура. Въпросът за адекватността на оперативните разходи и тези за поддръжка е разгледан отделно.

Финансирането на частните училища не е включено в нашия анализ

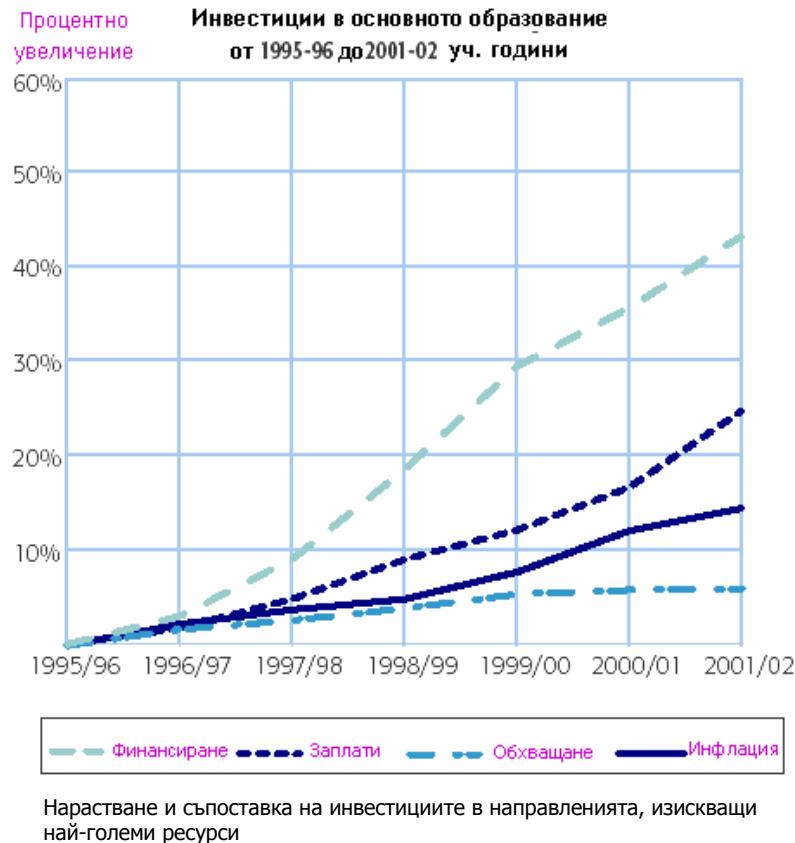
Финансирането е подредено така, че да отразява разходите през учебната година, а не тези през финансовата година за провинцията.

На базата на тази оценка комисията направи следните изводи относно адекватността на сегашното финансиране на образованието:

От 1995-96 г. когато имаше най-голямо намаление на финансирането на образованието, общите разходи за просвета са се увеличили до 43.6%. Инфлацията е нарастнала с 14.4% / използван е Consumer Price Index/. В същото време разходите за заплати са нарастнали с 25.6%, а броят на учениците се е увеличил с 6.6%. Броят на

учителите е бил 27 179 през 1995/96 г. , а през 2001/ 2002 – съответно 29 853 – увеличение от само 10%.

От гледна точка на финансовата ситуация за училищните съвети например през Август 2000 г. е имало общ сбор от над 170 милиона , събрани в оперативния резерв на разположение на училищните власти. За 2003 г. прогнозата е, че 56 училищни ръководства ще имат балансирани бюджети или акумулиран оперативен резерв, докато 6 / включително държавните училища в Едмънтън и Калгари/ ще са натрупали дефицит.

По-голямата част от последните дискусии за адекватността на сегашното финансиране се фокусират върху възможностите на училищните съвети да подсигурят официалното споразумение с учителите.

Училищните съвети смятат, че те са обезпечени със средства,

с които да финансират предвиденото над 6% увеличение на учителските заплати за повече от 2 години. Те бяха посъветвани, че увеличението на издръжката на един ученик би трябвало да бъде използвано за подобряване на образователната система. В резултат повечето училищни ръководства използват увеличението, за да намалят размера на класовете, да наемат повече учители или за да подобрят учебните програми. Когато получиха 14% съгласно споразумението, те разполагаха само с 6% , специално предвидени за увеличение на заплатите на учителите.

От друга страна, правителството на провинцията официално обявява, че ръководствата на училищата имат достатъчен ресурс, за да плащат уговорените заплати. То посочва, че ръководствата не са ограничавани да използват само 6% за уреждане на въпроса със заплащането. Те оценяват стойността на уговореното споразумение и свързаните с него облаги на 260 милиона. От гледна точка на провинцията, увеличението на правителственото финансиране за подобряване на заплащането /118 млн/ и увеличаването на издръжката на един ученик /180 млн/

обезпечава областните училищни съвети с повече от достатъчно средства за уговорените заплати.

Оценката на комисията е, че истината стои между тези две позиции. От една страна, средствата, предвидени за увеличение на заплатите, в съответствие с постигнатото споразумение, както и за посрещане на другите разходи, очевидно са недостатъчни. Но от друга страна, училищните съвети не са били длъжни да използват само тези пари. Увеличението на финансирането, предвидено специално за повишаване на заплатите, покрива около 45% от стойността на споразумението. Когато става въпрос за допълнително увеличение на издръжката на един ученик, осигурено от правителството, миналият опит показва, че училищата по традиция похарчват между 54 и 56% от тази сума за учителски заплати и други облаги. Остатъкът отива за увеличение на заплащането на недипломирания персонал и за финансиране на програми за училищата. Ако областните училищни съвети бяха следвали този подход, те щяха да имат достатъчно средства за договорените заплати.

„Съществува сериозна разлика между това, което училищните съвети приемат да финансират, и действителните нужди на учениците със специални потребности“

Alberta School Boards Assotiation 2002, p 28

Поради вглеждане единствено в официалното споразумение, не се взема под внимание, че училищните ръководства трябва да плащат и на непедагогическия персонал и да компенсират инфлацията през учебните 2001/02 и 2002 /03 г. Прибавяйки тази сума към уравнението, се очертава дефицит в заплатите, както е посочено по-долу.

Базирайки се на тази оценка, Комисията направи извода, че училищните ръководства се изправят пред дефицит от 19.8 млн в резултат на неполучени средства за заплати и други разходи. Комисията признава, че това не се отнася до отделни училища, чиито ръководства решиха да похарчат само шестте процента средства, предвидени специално за увеличаване на учителските заплати.

Освен стойността на заплатите, училищата са изправени и пред увеличаващите се цени на програмите за деца със специални потребности. Финансирането на програмите за деца със сериозни затруднения се е увеличило, но ръководствата на училищата настояват, че средствата, които получават, не са достатъчни, за да покрият пълната им стойност. Информацията, представена на комисията, показва, че съществува дефицит от приблизително 23 млн между стойността на програмите и средствата, осигурявани от провинцията.

Сума в наличност за увеличение на учителските заплати	
Стойност на официалното споразумение (включително заплатите и другите облаги)	260 млн
Допълнителна сума, осигурена от провинцията (включително 6%, предвидени за заплати и за увеличение на издръжката на 1 ученик)	<u>298 млн</u>
Сума, оставаща за други заплати и за покриване на инфлацията	
Увеличение на заплатите на несертифицирания персонал в рамките на 2 години (на базата на 4% и 5% възнаграждение, подобно на правителството на провинцията)	37.8 млн
Инфлация, оценявана на 2% годишно	<u>20.0 млн</u>
Общо	
	57.8 млн
Очакван дефицит (57.8 млн - 38 млн)	19.8 млн

За да се изпълнят препоръките на Централния одитор по финансирането на базата на кредитни точки за един ученик, през учебната година 2002-03 бяха направени промените в начина на финансирането на учениците в 10 клас. В резултат от това се премина от финансиране на база „кредитни точки за един ученик“ към финансиране, предвиждащо лимит за максималния брой от кредити за ученик на целодневно обучение и за ученик на полудневно обучение. Възстановяването на предишната практика за финансиране на учениците от 10 клас, плюс ограничението на броя на кредитите, които един студент може да получи, ще струва на провинцията нови 16.8 млн.

Финансирането на разходите за експлоатация и поддръжка са осигурени от фонда „Инфраструктури Алберта“. Комисията упорито беше убеждавана, че сегашното финансиране за този вид разходи не е адекватно. Тя се съгласи с оценката, направена от Plant Operations и Maintenance Stakeholder Committee, посочваща, че ще бъдат необходими допълнително 31 млн, за да се осигури подходящо финансиране за разходи за експлоатация и поддръжка. През юни 2003 правителството на провинцията осигури 30 млн за тази цел, но това беше направено еднократно.

Комисията също така прегледа ключовите елементи от обновената финансова рамка. Значителна работа е била извършена по разработването ѝ и мнозина заинтересовани от образованието бяха включени в този процес. Новата рамка е предложена с цел да бъдат осигурени справедливо разпределение, гъвкавост и добра отчетност. Тя има няколко значими предимства - осигурява много по-голяма гъвкавост на училищните съвети, тъй като те разпределят средства, за да посрещнат нуждите и обстоятелства, но след това ги държи отговорни за решенията, които вземат. Финансовата рамка взема предвид факторите, които са различни за всяко училище, тези от тях, които са под техен контрол, и други – които не са. Финансирането ще бъде съобразено с разликите като наемането на персонал, фактори като броя на децата със специални нужди, учениците, за които английският е втори език, броя на индианците и ескимосите и социално-икономическия статус на хората в региона.

Изчисленията, предоставени на комисията, показват, че ще струва още 46 млн, за да бъде приложена на практика новата финансова рамка така, че никое училище да не получава по-малко пари при новия подход.

Разходи	Стойност
Съществуващ дефицит във финансирането	
Неполучени средства за заплати и други разходи	\$19.8 million
Разходи за програми за деца със сериозни проблеми	\$23.0 million
Разходи за поддръжка и експлоатация	\$31.0 million
Помощи за ученици в 10-ти клас	\$16.8 million
Общо	\$90.6 million
За прилагане на новата финансова рама	\$46.0 million
Общо	\$136.6 million

87 Преодоляване на сегашния дефицит във финансирането колкото е възможно по-рано, но не по-късно от 2004-05 г финансова година.

Базирайки се на този обзор, комисията вярва, че в момента съществува дефицит от само 91 млн. Признавайки, че е трудно да се преразпределя допълнителното финансиране извън съществуващият бюджет, комисията настоява правителството да преодолее този дефицит, колкото е възможно по-скоро, но непременно това да бъде взето предвид при бюджет 2004-05.

88 Преодоляване на дефицита в оперативния бюджет и разходите за поддръжка

Допълнителното финансиране, предвидени от правителството през юни 2003 г., ще преодолее дефицит в разходите за поддръжка и експлоатация през тази година. Това ще изисква нееднократни финансови помощи, които ще изчезнат след тази година. Допълнителното финансиране, осигурено за тази година, трябва да бъде изградено като нарастващ бюджет. Също така, както по-рано отбелязахме, във връзка с „училището, от което се нуждаем“, комисията препоръчва отговорността за изграждане и обновяване на училищата, както и бюджетът за оперативни разходи и този за поддръжка да бъде прехвърлен на Alberta Learning така че тези средства да бъдат използвани за управлението на ефикасна и ефективна образователна система

89 Прилагане на практика на обновената финансова рамка като част от бюджет 2004-2005

Комисията горещо препоръчва предложената финансова рамка. Тя осигурява значително по-голяма гъвкавост за училищните ръководства и в същото време точита голям брой фактори, които оказват влияние върху цената на образованието в различните общности. Тя също така засилва отговорността на областните училищнит съвети и ги задължава да подобрят отчетността. Те имат възможността да вземат решения за това как най-добре да разпределят средствата, за да посрещнат нуждите на своите ученици.

90. Да предвижда стабилно и предвидимо финансиране

През цялото време на консултацията комисията упорито беше убеждавана, че е необходимо устойчиво, постоянно и предвидимо финансиране за образованието. То би

позволило училищата и техните ръководства да планират предварително от какви средства ще се нуждаят и да решат да приложат своите планове и приоритети. С представянето на новия Alberta Sustainability Fund, правителството би трябвало да отговори на очакванията и да осигури дългосрочно, стабилно и предвидимо финансиране.

91. Да предложи прозрачна, отворена и разбираема финансова информационна система, която осигурява точна, своевременна и годна за сравняване информация относно финансирането на образователната система на провинция Алберта

Комисията беше разочарована от липсата на последователна и лесна за сравняване информация по въпроса за това, колко е похарчено за образование и за какво е похарчено. Беше трудно да се сравни похарченото през различните години, тъй като променливите величини бяха прекалено различни.

Като данъкоплатци, родителите заслужават недвусмислена, безпристрастна информация, от която да решат за себе си дали правителственото финансиране е адекватно и колко разумно са използвани средствата

Жителите на провинция Алберта заслужават добра информация за това, как парите от техните данъци са използвани за поддържане на образователната система и къде са похарчени тези средства. От изключителна важност е въвеждането на нова финансова информационна система за всички училища, която да осигури прозрачна, отворена и разбираема информация.

92 Въвежда механизъм, чрез който училищните ръководства и учителите да подават на правителството постоянни и увеличаващи се данни относно стойността на образованието и свързаните с това разходи.

Комисията научи, че учители и училищни съвети се чувстват безсилни при работата си с правителството по въпросите, свързани с адекватността на финансирането. Това беше проблемът, довел до стачката през 2002 г. В сегашния момент са направени предложения за един отворен и постоянно нарастващ процес, който да даде възможност на заинтересованите да дискутират с правителството по въпросите, свързани с финансирането.

Комисията по финансов мениджмънт на Алберта /2002/ направи две препоръки, които са свързани с този въпрос:

На Standin Policy Commitees би трябвало да бъде възложена по-голяма отговорност за събирането на информация от различни заинтересовани организации и за предоставянето на тези данни при процеса на определяне на бюджета

Правителството би трябвало да поеме по-съществена роля при разработването на финансовата рамка за договаряне на заплатите в публичния сектор чрез механизъм за обмяна на информация между различните групи работодатели, включително ръководствата на болници и училища.

Това ще осигури възможност на провинцията да посрещне новите фиксирани разходи на една по-стабилна основа и по-добри заплати и други облаги, в сравнение с останалите провинции.

Комисията поддържа тези препоръки и настоява правителството да придвижи по-напред процеса на въвеждане на ясен механизъм така, че училищата и учителите да предоставят данни, с които да бъде съставен годишният бюджет.

Първоначалните планове бяха за намаляване на финансирането на най-необходимите разходи за образование с 12.4% между 1992 /93 и 1996 /97. В действителност намалението за същия период беше 7.4% /По данни на Alberta Finance/

Постоянното нарастване с 2% на цените за снабдяването и обслужването е по-малко от ръста на инфлацията, измерен от CPI. Последната обаче включва и повишението на цените поради инфлацията, което е отчетено отделно. Увеличената стойност на

разходите за поддръжка и експлоатация са посочени отделно като част от цялостната оценка на комисията за съществуващия дефицит във финансирането на училищата.

Alberta Financial management Commission/2002, p. 12/

VI.2 Инвестиции в бъдещето на нашите деца - Подкрепа за нови инициативи

93. Постепенно финансиране на нови инициативи, препоръчвано от комисията като приоритет за следващите 5 години

Комисията подготви предварителна оценка на стойността на най-важните нови инициативи, препоръчвани в нашия доклад. Изчисленията са в сферата на това какви биха били оптималните разходи. Ще бъде необходима и по-нататъшна работа за уточняването на тези изчисления в детайли.

Комисията също така предлага най-важните инициативи да бъдат приложени на практика на два етапа през следващите две години. Това е важно поради няколко причини:

- Разходите за прилагането на всички инициативи веднага ще бъдат изключително високи.
- Нужно е внимателно планиране, за да се осигури успешното им прилагане
- Образователната система не би могла да поеме всички тези промени наведнъж.

Комисията не се е опитвала да оцени възможната стойност на всички инициативи и идеи, включени в настоящия доклад. Според нас, много от инициативите биха могли да бъдат осъществени в рамките на редовните бюджети на училищата и на правителството. Това би могло да изисква промяна на приоритетите в области като разработването на образователни програми.

В други случаи, като специалното обучение, комисията приема, че предложеното увеличение на финансирането за деца със сериозни проблеми, в съчетание с новата формула за финансиране, отчитаща различията между училищата, би трябвало да помогне, за да се насочи вниманието към адекватността на финансирането. Като се има предвид увеличаващият се достъп до консултации и други видове специализирани услуги, комисията потвърждава, че са необходими допълнителни разходи. И е трудно да се пресметне каква би била действителната им стойност. Училищните съвети са окуражавани да проучват различни начини за осигуряване на този вид обслужване. С допълнителното финансиране, което да реши проблема със сегашния дефицит, в комбинация с новото финансиране за препоръчаните инициативи, би трябвало да има значителни средства на разположение на училищните съвети, за да покрият тези разходи и да увеличат възможностите за достъп до този вид услуги.

Тъй като стойността на много от препоръчаните инициативи е значителна, те би трябвало да бъдат разгледани в перспектива. Сега провинцията инвестира 3.8 милиона в образователната система. Новите инициативи, препоръчани от комисията в първата фаза, ще увеличат тези инвестиции само с 6%. Нещо повече - направените днес вложения в образованието на нашите деца ще ни се изплатят многократно чрез бъдещите поколения. Жителите на провинцията са на мнение, че образованието е сред най-големите им приоритети. Успехът да дадем на всяко дете шанс да учи и да успява., да имаме способна и добре образована работна сила и да създадем такава

За да имаме успех в даването на възможност на всяко дете да учи и да успява. . . . трябва да имаме способна и добре образована работна сила. . . и трябва да създадем гражданското общество, което албертинци желаят. . . Няма по-добра инвестиция, която бихме могли да направим от тази в образованието и бъдещето на нашите деца!

гражданско общество, каквото жителите на провинцията желаят не бихме могли да направим по-добра инвестиция от тази в образованието и бъдещето на нашите деца.

Първа фаза години 1-3

Приоритетна инициатива	Годишна стойност	Еднократна стойност /за да бъде въведена/	Бележки
Въвеждане на изисквания за размера на паралелките от детската градина до 3-ти клас	111. 4 млн	47 млн	Включва 106. 4 млн за учебни разходи_ и 5 млн за разходи по поддръжката и експлоатацията. Еднократните разходи са включени в сумата само веднъж и ще зависят от от броя на допълнителните класни стаи, които ще бъдат необходими.
Да се основат родителки центрове	10. 5 млн		При финансиране на 150 центъра – по 10 в Едмънтън и Калгари, по един във всеки друг град /по два там, където има отделни обществени и училищни съвети/
Да се въведе програма за целодневна детска градина за 4-5 годишни деца в риск	42. 0 млн	Капиталните разходи не са включени	
Да се въведе програма за детска градина за 5-6 годишни деца в риск	21. 0 млн	Капиталните разходине са включени	
Да се увеличи въвеждането на Policy Framework/програма, насочена към метиси, и ескимоси и за осигуряване на домашни асистенти с цел подобряване на комуникацията между страните .	10. 0 млн за Policy Framework 7. 3 млн за домашни асистенти	Първоначалното обучение за домашни асистенти 2млн за повече от2г	Тези средства се явяват добавка към сегашното финансиране от над 4. 3 млн Стойността на пълното въвеждане на програмите се изчислява на 48. 2 млн, разпределени за повече от 2 години
Да се предвиди възможност за учениците да изучават втори чужд език	2. 2 млн		На базата на съществуващите програми за ученици 4-9 клас, да стартират подобни в началото на 4 –ти клас Сумата е средногодишна за 4-6 клас. Действителната сума ще бъде различна за всеки отделен клас. Приема се , че обучението по втори чужд език о ще обхваща 10% от времето за деня, френският е включен като един от чуждите езици. Общата стойност за въвеждането за 4-9 клас е изчислена на около 17. 0 млн за 6 години
Прилагане на практика на предложените технологични стандарти	20.0 млн		Пълното финансиране е за повече от 5 г. Средствата представляватдобавка към сега отделяните средства за технологичната помощ за свързането на училищата със Supernet
Общо за първа фаза	224. 4 млн	49. 0 млн	

Втора фаза години четвърта – пета

Приоритетна инициатива	Годишна стойност	Еднократна стойност	Бележки
Въвеждане на изисквания за размера на паралелките за 4-6 и 7-9 класове	26. 4 млн	11. 2 млн	Включва 25. 1 млн за учебни разходи и 1. 3 млн за разходи по експлоатацията и поддръжката. Цената за въвеждането на тези изисквания за 10-12 клас не може да бъде определена поради липсата на информация за цялата провинция относно сегашните размери на класовете.
Въвеждане на полудневна детска градина за всички 4-5 годишни деца	86. 0 млн	Капиталните разходи не са включени	Сумата се явява добавка към програмата за деца в риск от първа фаза
Въвеждане на целодневна детска градина за всички 5-6 - годишни деца	86. 0 млн	Капиталните разходи не са включени	Сумата се явява добавка към програмата за детски градини за деца в риск от първи етап
Пълно въвеждане на First Nations Framework и Metis and Inuit Framework /програми, насочени към ескимосите и метисите/	10. 0 млн		
Да се продължи въвеждането на втори чужд език	3. 2 млн		Осигурено е въвеждането до 8ми клас и допълнителна година за пълновъвеждане на програмата
Разширяване на достъпа до технологии в училище	20. 0 млн		
Въвеждане на единен за цялата провинция образователен линк	4. 0 млн	18. 0 млн за технологии	Оценките са направени на базата на Health Link /здравен линк/
Общо за втори етап	235. 6 млн	29. 2 млн	

VI.3 Инвестициите в бъдещето на нашите деца - Предпоставки за икономии в бъдеще

Докато няколко от ключовите препоръки на комисията имат връзка с финансите и биха могли да бъдат отложени във времето, други препоръки би трябвало да доведат до намаляване на разходите. Това включва по-стандартизирана информационна и технологична система, съвместно използване на ресурси и слуги, образователен линк, по-гъвкави начини за осигуряване на програми и обслужване чрез използване на технологиите.

Комисията също така категорично вярва, че препоръките, насочени към ранна намеса и даващи ни увереност, че децата идват на училище, готови да учат, ще доведат до значителни спестявания в бъдеще. Резултатите от проучването потвърждават възвръщаемостта от тези инвестиции – приблизително 7 за всеки долар, вложен в програмите за ранна намеса при деца в риск. Също така, това ще доведе до по-малки разходи за здравеопазване, по-ниска престъпност, по-висока трудова заетост и съответно – увеличени приходи, както и по-голяма независимост за учениците, завършили успешно. Макар и да е трудно резултатите от проучванията в САЩ да бъдат приложени директно към условията в Алберта, то е разумно да приемем, че дългосрочните икономии ще са от подобен мащаб.

На базата на оценките на комисията за стойността на осигурените родителски центрове, целодневни детски градини за 4-5 годишни и 5-6 годишни деца в риск /това включва около 20% от всички деца/ и приемайки, че дългосрочните инвестиции ще се възвърнат в същия порядък, както и в САЩ, /те варират от 4:1 до 9:1 в зависимост от

резултатите и цената на всяка програма/, ние преценяме, че общата стойност на тези програми ще бъде 73. 5 млн . Дългосрочните спестявания се очаква да бъдат между 294 и 662 млн.

VI.4 Инвестиции в бъдещето на нашите деца - Проучване и въвеждане на допълнителни източници на финансиране.

Комисията потвърждава, че мнозинството от хората, включени в този обзор вярват, че правителството на провинцията трябва да бъде главният източник за финансиране за училищата. И около половината предполагаха, че данъкоплатците ще бъдат склонни да плащат по-високи данъци, за да бъде осигурено добро финансиране за училищата.

Преди 1994-95, когато всички училищни съвети имаха право да събират данъци от местните жители, а също така и от бизнеса и индустриалната собственост, съществуваха сериозна несправедливост във финансирането. То зависеше от материалното състояние на общността и от това дали има индустриални предприятия в съответния район. Отнемането на възможността на училищните ръководства да събират данъци беше с цел да се осигури по-голяма справедливост в рамките на провинцията и да се гарантира, че учениците ще получават образование, независимо от данъците върху имуществото и от богатството на техните общности. Тази справедливост със сигурност беше постигната.

От друга страна училищните съвети изразиха разочарованието си от факта, че тяхното финансиране сега е поставено изцяло в зависимост от решенията на правителството. Откакто провинцията взе събирането на данъци върху имуществото в свои ръце, училищата нямат възможността да увеличават допълнителните финансираня дори в случаите, когато жителите са готови да плащат повече. Те биха могли да увеличат имуществените данъци с 3%, но за това се изисква референдум. До този момент много малко училищни съвети са изискали плебисцит и никой от тях не е бил успешен. Те предложиха премахване на изискването за плебисцити и да им се позволи да увеличават с 3% бюджета си, без да търсят предварително разрешение от жителите. Това би позволило на училищата да посрещат местните нужди и жителите биха могли да ги държат отговорни за решенията им по време на избори. /Училищните съвети се избират /

Също така комисията научи за загрижеността относно увеличението на училищните такси, плащани от родителите. Докато тези такси осигуряват значителна част от приходите и помагат да се компенсират някои разходи, те в същото време се явяват тежест за семействата, особено за тези с ниски доходи или с по няколко деца – ученици.

94 Да се разреши на областните училищни съвети да изискват от местните жители до 10% от увеличението на таксите върху имуществото, предназначени за образование

Комисията подкрепя принципа за справедливо финансиране на училищата и вярва, че сегашната система, при която провинцията събира и преразпределя данъците за целите на образованието, би трябвало да бъде поддържана. В същото време комисията вярва, че ролята на областните училищни съвети е да посрещат местните нужди и да се ръководи от нуждите на членовете на общността.

Училищните съвети би трябвало да имат тесни връзки с техните избиратели и да бъдат отговорни за решенията, които взимат. Тъй като нямат почти никаква възможност да набират допълнителни средства, връзката между училищните съвети и съответните общности стават по-слаби, а от тук и възможностите им да посрещат местните нужди намаляват до минимум. Комисията вярва, че училищните съвети би трябвало да имат, макар и ограничена възможност да увеличават средствата си, за да бъдат в състояние да се справят с приоритетите за областта.

С новия поцес на колективно договаряне, предложен от комисията е много вероятно средствата, набрани чрез увеличаване на данъците върху имуществото, предназначени за образование да отиват директно за програми, които са приоритет за съответната област. Областните училищни съвети ще бъдат отговорни пред местните жители за решенията си, за събираните такси и за постигнатите резултати. От училищните съвети ще се изисква ежегодно да вземат решения за данъците, предназначени за образование като за част от процеса на съставяне на бюджета. За да се запази справедливостта при финансирането в провинцията, възможността да се увеличават допълнително данъците би трябвало да е ограничен само до жилищната собственост и тази върху фермите, но да не все включва с индустриалната и фирмената собственост.

Комисията обсъди предложението на Асоциацията на Училищните Съвети в Алберта да им бъде позволено да увеличат с до 3% бюджета си чрез такси върху имуществото. Използвайки този подход, районите, в които има собственост с по-ниска стойност, ще трябва да увеличат размера на данъците с по-значителен процент така, че бюджета им да се увеличи с 3%. Други райони, където цените на собствеността са по-високи, увеличението в проценти ще бъде значително по-ниско. Поради тази причина комисията вярва, че е по-честно спрямо жителите да се вземе предвид сегашните данъци върху имуществото, които отиват за образование в съответния район и да се позволи на училищните власти да увеличават данъците с максимум 10% от тази сума. Бързоразвиващите се райони, с по-скъпи имоти ще бъдат в състояние да генерират повече средства в сравнение с по-слаборазвиващите се райони. Това ще се изрази във факта, че в по-бързо развиващите се райони образованието ще е по-скъпо отколкото в по-слаборазвиващите такива.

Като цяло, ако всички училища решат да изискват максимално възможната сума от 10%, общото нарастване на средствата ще бъде около 71 млн / на база на данъците върху собствеността, използвани за образование в провинцията за 2002 г. /.

Комисията настоява правителството на провинцията да проучи подробно настоящите препоръки, да работи с ръководствата на училищата за да бъде уточнен този подход, и да представи механизъм за финансиране, който едновременно да запазва справедливостта при финансирането и да дава ограничена възможност на училищните съвети да облагат с данъци местните жители.

95. Установяване на еднаква за цялата провинция политика, която:

- забранява таксите да покриват най-необходимите разходи за образование
- да уточни в детайли какви данъци ще бъдат събирани и да им се постави горна граница
- да позволи разумни такси за ивънкласни занимания

Родителите винаги са играли активна роля за да подкрепят техните местни училища, независимо дали става въпрос за време или за пари. В същото време, образованието е обществено благо и по-голямата част от цената му би трябвало да бъде покривана от държантите фондове. Достъпът до основно образование би трябвало да бъде достъпно за всички родители, без да се налага да доплащат значителни допълнителни суми в зависимост от това дали живеят във ферма близо до Ню Брайтън или в центъра на Калгари. Докато за повечето родители данъците са разумни, те ще бъдат сигурни, че тези такси се събират по подходящ начин и че се поддържат на разумни нива. Alberta Learning би трябвало да работи с училищните власти, училищата и училищните съвети за да разгледа сегашната политика, практиките и таксите и да разработи политика, която да ръководи решенията относно училищните такси. Тази политика трябва да е насочена към всички аспекти на всички училищни такси включително тези за транспорт и за обяд.

По настоящем 16 отделни съвети са се отделили от Alberta School Foundation Fund /фонда за финансиране на училищата в Алберта/, което означава, че те изискват и събират данъци директно от общините. Съгласно сегашното законодателство няма други финансови предимства за тези училищни съвети, нито пък те имат възможност да увеличава средствата си повече от другите училищни ръководства.

VI.5 Инвестиране в бъдещето на нашите деца

Отчитане на резултати

Изложеното по-долу представлява списък от изисквания, на които беше обърнато внимание при нашия доклад. Стремехът е да се гарантира, че са постигнати най-добрите възможни резултати, насоките на тази политика са приложени на практика и ресурсите, инвестирани в образование се използват по най-добрия начин. Нарастващите изисквания за информация би трябвало да станат част от периодични доклади, представяни от училищата, училищните власти и провинцията. . И трябва да бъдат достъпни за родителите, учениците, членовете на общността и всички, жители на провинция Алберта. . В някои случаи, като резултатите от постиженията на учениците на тестове и изпити при дипломиране, училищата и училищните юрисдикции /териториите, ръководени от един областен училищен съвет/ и сега са задължени да докладват ежегодно.

Показатели, които се изисква да бъдат докладвани	Задължен да докладва:
Подготовката на учениците за гимназия	Гимназиите, училищните юрисдикции и провинцията
Средната големина на класовете	Училищата, училищните юрисдикции, провинцията
Помощ за училищата /услуги от специалисти, съветници и др. /	Училищата и училищните юрисдикции
Планове за подобряване на училищата и постигнатите резултати	Училищата и училищните юрисдикции
Резултатите от проектите на Алберта за подобряване на училищата	Училищата, училищните юрисдикции и провинцията
Резултати от тестовете за постижения и свързаната с това информация	Училищата, училищните юрисдикции и провинцията
Резултати от изпитите при дипломиране	Гимназиите, училищните юрисдикции, провинцията
Планове за професионално развитие, предвиденото време и постигнатите резултати	Училищата и училищните юрисдикции
Сумите, с които са се увеличили средствата за образование и как те са използвани	Училищните съвети, училищата и училищните юрисдикции
Последователна, лесна за сравняване и ясна финансова информация	Училищата, училищните юрисдикции и провинцията.

VII. Заключение и коментари

Комисията би искала да благодари на хилядите жители на провинция Алберта, родители и ученици, учители и членове на управителните съвети на учебните заведения, финансистите и експертите, взели участие в това важно проучване. Само преди малко повече от година ние отправихме покана към всички, проявяващи интерес жители на Алберта да споделят с нас своето отношение и да дадат най-добрите съвети, на които са способни. В стил, типичен за Албертинци, хората приеха предизвикателството и ни предложиха безценни идеи.

Безспорно, жителите на Алберта са дълбоко загрижени за своята образователна система. Всички те искат децата ни да получат най-доброто образование, което можем да им осигурим. Алберта е щастлива да има една от най-добрите образователни системи в Канада и в Северна Америка. Но това не означава, че това, което имаме днес е достатъчно. Образователната система може и трябва постоянно да се подобрява, за да посреща предизвикателствата на бъдещето.

Комисията настоява Албертинци да се запознаят с този доклад и да се замислят за промените, които сме предложили. Няма съмнение, че някои от нашите препоръки ще бъдат приети, докато други ще бъдат обект на разгорещени дебати. И това е добре. Нашата образователна система е твърде важна, за да бъде пренебрегвана и най-добрите резултати ще дойдат след продължителни дискусии, внимателно обмисляне и целенасочени действия.

Чрез съвместна работа и инвестиции в нашите деца, Комисията е уверена, че Алберта ще бъде лидер в страната, ако не и в света по качество на образованието и ние ще постигнем мечтата си. **Всяко дете ще учи, всяко дете ще преуспява!**

Библиотека „Новото образование“

bgdream2005-edu@yahoo.it